

310213

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 8. }
వచ్చుటయు. ౮ }

జెన్నవట్టణము 1921 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 30 తేది శుక్రవారము
జుక్కతినాను సంవత్సర భాద్రపదమాస బహుళ చతుర్థి ౧౪.

No. 150.

నంచిక. ౧౫౦

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అనుమతిజేందిన మైసూరు ప్రభుత్వపు

1921 సం॥ రము ఋణముల పాస్పెక్టునును వయచేసి చదివించుడు

పై ఋణపత్రములకు 1921 సం॥ రం ఆక్టోబరు నెల 31 వ తేది వరకు డబ్బు చెల్లించవచ్చును.

బాండ్లకు దరఖాస్తుచేసి ఈ క్రింద వివరించబడిన ప్రైజరీలలో గాని, బ్యాంకులలో గాని వానిని విక్రయమునకు తీసుకొనవచ్చును:—

- (1) మైసూరు సంస్థానమునందు అన్ని ప్రైజరీలు.
- (2) మైసూరు బాంకు, దాని ప్రాంతాలు.
- (3) ది ఇండియన్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, కలకత్తా, బాంబాయి, మద్రాసు, బ్రాంచీలు.
- (4) ది నేషనల్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, బాంబాయి, మద్రాసు.
- (5) ది ఈస్టర్న్ బాంకు, బాంబాయి, కలకత్తా.
- (6) ది అల్లయన్స్ బాంకు ఆఫ్ సిల్లా, బాంబాయి, కలకత్తా, లక్నో, సిల్లా.
- (7) ది పెంట్రలు బాంకు, ఆఫ్ ఇండియా, బాంబాయి.
- (8) ది మర్చంట్స్ బాంకు, ఆఫ్ ఇండియా, బాంబాయి, మద్రాసు.
- (9) ది తాతా ఇండస్ట్రీయల్ బాంకు, హైదరాబాదు, బాంబాయి, మద్రాసు.
- (10) ది బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, బాంబాయి.
- (11) ది ఇండియన్ బాంకు మద్రాసు.
- (12) ది చార్టర్డ్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, ఆస్ట్రేలియా, చీనా, మద్రాసు.
- (13) ది కలకత్తా ఇండస్ట్రీయల్ బాంకు, కలకత్తా.
- (14) ది పి. ఓ. బాంకింగ్ కార్పొరేషన్ కలకత్తా, బాంబాయి, కరాచి, మద్రాసు.
- (15) ది అలహాబాదు బాంకు, అలహాబాదు, బాంబాయి, కలకత్తా.

కొద్ది వాయిదాల బదుల్లకును, హెచ్చు వాయిదాల బదుల్లకును కూడ వరకులు చాల అనుమలముగ నున్నవి.

చాల హెచ్చువడ్డీ:— నెం 1 రు ఋణమునకు వడ్డీ నూటికి సం॥ రము 1 కి రు 7. ఆదాయపు పన్ను లేదు. నెం 2 రు ఋణమునకు వడ్డీ నూటికి సం॥ రము 1 కి రు 6 2/3 ఆదాయపు పన్ను లేకపోవుటయేగాక అసలు తీర్పునప్పుడు నూటికి రు 2 1/2 లు చొప్పున బోనసుకూడ యివ్వబడును.

బడులు తీర్మానపు పూచీ:— ఈ రెండు బదుల్లు తీర్చబడును. అసలు వ్యర్థులను తీర్చుటకు బోనుధర్మ నిమిత్తము 2 సం॥ (సింకింగుఫండు) ఏర్పరుపబడును. రు 7 ల వడ్డీగల 10 సం॥ రముల వాయిదాగల ఋణపత్రములలో 1931 లోను, 6 1/2 వడ్డీగల 20 సం॥ రముల వాయిదాగల ఋణపత్రములకు 1941 సం॥ రములోను 6 1/2 వడ్డీగల 30 సం॥ రముల వాయిదాగల ఋణపత్రములకు 1951 సం॥ రములోను సొంత చెల్లించబడును.

ఆదాయపు పన్ను లేదు:— పైన తెలుపబడిన రెండు ఋణపత్రముల వడ్డీ

మీద మైసూరు ప్రభుత్వములోను ఇండియా ప్రభుత్వములోను ఆదాయపు పన్ను ఇవ్వ నవలయులేదు.

వడ్డీ యివ్వబడు స్థలములు:— మైసూరు సంస్థానమునందు అన్ని ప్రైజరీలలోను, ఇండియా ప్రభుత్వపు ప్రైజరీలన్నిటిలోను, లేక బాంబాయి, మద్రాసునందుండు ఇండియన్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియాలోను వడ్డీ యివ్వబడును.

సొమ్ముకు నమ్మకమైన హామీ:— మైసూరు దొరతనమువారి ఆదాయమును, ఆస్తులును ఈ బదుల్లకు పూచీగా నుండును.

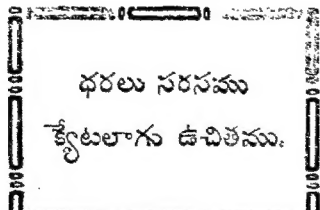
బదులీయ గోరువారు సొమ్ముచ్చువిధము:— పై ఋణపత్రములకు ఇండియా ప్రభుత్వపు రీఫ్, రి వడ్డీ బాండ్లు సరికొనగా, నగదుకు బదులుగా పుచ్చుకొనబడును. ఇతర వివరములు తెలియగోరువారు 1921 సం॥ రము ఆగష్టు మొదటితేది నెం 585 ప్రకటనను చూడవలెను. సదరు కాపీలుపైన తెలుపబడిన అన్ని ప్రైజరీలలోను, బాంకులలోను దొరకును,

ఒంటిపాళ్లములో టా తుపాకి ను ప్రదర్శించు కంపెనీవారిచే
హానావిధములగు రివాల్వర్లు, ఆరులేక విడుదలయ్యే
చేయబడెడి. (8068) కృపనవి. [స్థాపితము ౧౮౬౩ సం.

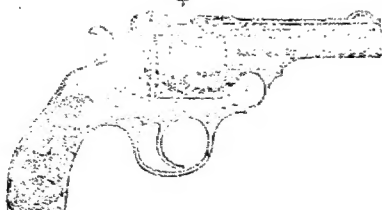

౧౨ నెంబరు.

కాళ్ళము- 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును.

ధరలు సరసము
కేటలాగు ఉచితము.

చిన్నవి. కేటలాగ్ కెట్యుగ్ లిగిని మాడ వోలెను.

యస్. వి. రామానుజం కెట్రీ అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨. బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

టోటో మో హి ని

28౦౩

మీరు బయటపొయి వచ్చినప్పుడు చాలా బడలికయెందును ఇందువల్ల పైపై పెట్టియు సింపును నొక్కి యెత్తును ఈ ఆర్మీ యంత్రయోగింతిని చూచి రోహిణియ తైలమును బాగుగా యిచ్చి మనమిది తీసెందును మామనకు కాంతి నిచ్చును.

రోహిణియ తైలము

శరీరకాలములో ఉపయోగించుట వచ్చిన శరీరమునకు చలనము సాంద్రముగా యిచ్చును అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నవి. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతి వైద్యులములోను ఆవశ్యకము. ఎల్లవోట్లకు విక్రయించబడును.

టోటోమోహిని ధర బుడ్డి 1.1 రు 2, 1, 0-12-0, 0-౩-0

రోహిణియ తైలము ధర బుడ్డి 1.1 రు 1-0-0

Shyam & Co, 9, Bander st, Madras. ప్రియాం కంపెనీ, 6 బందరువిధి, మదరాసు.

Vani Press, Bezwada.

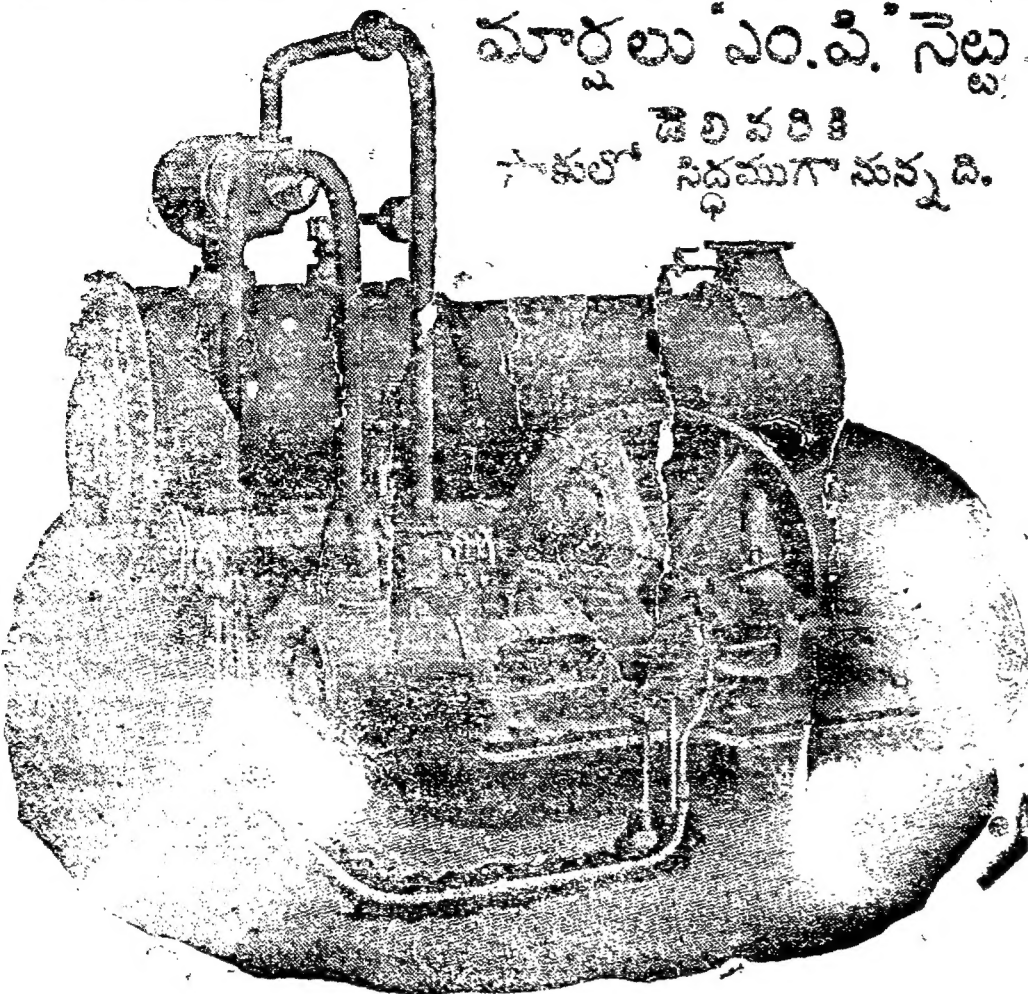
(3077) తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీ, ఉర్దూ, వీననాగరి, అరవములో అచ్చు వేయులు, బైందువనులు, రబ్బరుస్టాంపులు, ఎంగ్రేవింగు రమ్మముగ సరసమైన ధరలకు చేయుదును. కవర్లు, కార్డులు, కాగితములు చపుకగా దొరకును. ఒకసారి పరీక్షించి చూడండి.

వాణి ప్రెస్, బెజవాడ.

మేలగు పాంపెక్ట కల్పములు (1514

బ్లాక్ లెడ్	8.0౦	కాగితము	205	2.౩-0
వ్యాజ్	4.8-0	"	200	2.0-0
కాగితము	7.0-0	కాగితము		2.౩-0
కెండి క్లెక్	0-18-0	సాదా క్లెక్		0-2-0

గిరి ప్రదర్శు, స్టేషనరీ, ట్రిప్లి కేను, మద్రాసు.

మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు

జేలి వదిలి
గాకులో సిద్ధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, నూవర్ హీటరు, స్టీం, పాటర్ వై పింగు
ముద్రలనువాటిలో వయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్కెట్ నెట్టు
దేవుళ్ళ- వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1806

మార్వలు సన్ను టి కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కా.కె.ఎస్. రోడ్, కలకత్తా.

నెం. 9, నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పలకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
ఇతర ఏవిధమైన నొప్పలను కూడ
మా అమృతాంజనమును వాడి
నంత మాత్రమున నయముగను.
సులభ నెల 0-10-0 అణాలు

మోహనితైలము

పీసా 1-8 0-12-0.

తామరతైలము

దబ్బి 1-8 0-6-0

వండ్ల పొడి

దబ్బి 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి - మదరాసు.

ముఖ్య గవనింపు.

1920 వ సం॥ ఆగస్టు నెల మొదటి
తేదీ నుండి అన్ని ధరలు మార్పుబడినవి.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,
Elphinstone Road,
BOMBAY.

ఇప్పు కాలము వస్తువరించి దుక్కిలి నమ్మ
కముగాను, తక్కువ గుణము నిచ్చుచున్న
ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయు
చున్నాము.

హిందూ దేశమునందు జరిగిన ఆయు
ర్వేద వస్తు వదర్శనము బట్టి అంగార
కతకములు జహానుషాగా నిర్ణయింపబడినవి.

పై కనిప విలాసములకు వ్యాపిదర్శ
ధరలవట్టి కంపజనును.

జాండూ పరస్మూజీకల్

వర్క

ఆయుర్వేద యావద్దముల తయారు
(888) బొంబాయి నెం 12.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము

అశ్వగంధాదిలేహ్యము చిరకాలమునుంచి
కరీరములో ఉత్తమమైన చిట్టఫెరంగీలోగము
(సవ్యాయి)ను బోగొట్టును.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- బలము గలిగించును.
జలదీప్తి నిచ్చును. కృశించిన వారలకు
మంచిది.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- వాతపురోష్ణము, ఆమ
వాతవోష్ణమును బోగొట్టును.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- పరమాలకు పటుత్వమును
యిచ్చును. ధాతువృద్ధిచేయును.

10 తులముల నెల రూ 1.

40 ,, నెల రూ 3.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి

బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, హుస్ సాబ్,

మాంటురోడ్ - మదరాసు.

(శుక్ర)

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు-

219

తత్తల మే

ప్రాసిన తపాలా ఖర్చులు కూడను అపేక్షించక ఇప్పుడే మాకు
ఒక ప్రతి "కామ శాస్త్రము" పంపెదము.

త్వరపడుడు!

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,

అతనిగృహ యావద్దముల, 28, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

మలయ చందనము.

గనేరియా అను నెగరోగమునకు మౌళికము.

పర్యవేక్షకు. సినిమాలో పనిచేయు.
ఎటువైపును ప్రవచ్చు, అను మూడు
విధముల నెగరోగమును మూడు పూ
టలలో మాన్యును. స్త్రీలకును
వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షధము.
దబ్బి 1-8 నెల 2-4-0

1 చండినీ (చులయచందనమున కనుపానము) బొమ్మ 8-0-0

1251

ఋతుశోధక

ఋతుకాల ముష్టగు గర్భాశయ రోగములకు వా
గొట్టి సంతానము నొనగను చింతములే. దబ్బి 2-8

ప్రీయూషము

కాఫీ, టీ, కోలెలకు బదులు. మంచమునానను.
గుణము గల ఆయుర్వేదయోగము. దబ్బి 0-12-0
గంధర్వఫార్మసీ, రాయవరం, (గోదావరి.)

మీరు కావాలి సియంస్

పాస్తు కామ్మ వా. 14.

ADDISON & Co, Ltd., Mount Road, MADRAS

తండ్రివిలాసము
"కృష్ణార్థ" ముద్రాను.

అట్లాడి పెయింట్ బామ్

అన్ని నోట్లు, కాగితము దీనిని పైన వ్రాయుటవలన గుణమును బుడ్డి 1-కి కల 0.6-0, దశాంశ 1-కి 2-12-0.

అస్తకూకూర్ (ఉల్లసరోగ నివారణ)

ఉష్ణవ్యాధిచే పీడించుచుండువారికి అమోఘమైన ఆవువధుని ఆశకులచే నిర్ధారణచేయబడినది అద్భుతమైన గుణము నిచ్చును. కొని ఒకసారి వాడిన దానిగుణము తెలియును. 2 అవున్సుల బుడ్డి 1-కి 2-0-0, 4 అవున్సుల బుడ్డి 1-కి 2-0-0.

V. M. Annajee & Bros,

విశ్వరూపముకంటెను ఆరోగ్యమే ప్రధానము.

అంటిమలేరియల్ మిక్స్చరు

కొండవల్లిరము, ఇకాపూర్, చరిత్యరము మొదలగు జ్వరములకు అమోఘమైన గుణము నిచ్చును. బుడ్డి 1-కి ధర రు 1-0-0.

సర్విగ రేబర్ (పరములకు, మెదడునకు)

మంచి పటుత్వము నిచ్చును) ఇది మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది. ఆయుర్వేదమున గుణము నిచ్చును శ్రీ పురుషోత్తమ దీనిని సేవించుటచేసి. అపాయ మే

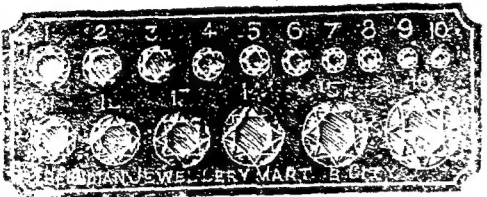
Chemists and Druggists.

2/200, Mint Street, Madras.

మియు లేదు అతిస్వల్పకాలమునే బలహీనులకు తిక్కిపోయిన వారికి కాశ్యోతమయిన పటుత్వమును కలుగజేయును. బుడ్డి 1-కి ధర రు. 2.

ముఖ్యగమనింపు:—

పైన తెలుపబడిన అమోఘములన్నియు ప్రత్యేకముగా పాతకాల, యంత్రాలయము, కచ్చేరి మొదలగు స్థలములయందు తప్పక యుండవలెను. ప్రయాణము చేయునప్పుడు వీటిని దగ్గరయంచుకొనిన పైన తెలుపబడిన వ్యాధిగ్రస్తులకు తక్షణమే సహాయము చేయ విజ్ఞానము నందును.

వర్ణము బాగ వుండే యింటికి కచ్చి కెంపును, చక్రసాగ పట్టకెంపులు విందా తక్కువ కలకు కొరకును. సరకు కొంచెముగా నున్నది. ఇంతలోనే కల బాన్చి చేయబడుచును. కాబట్టి కలయువారు త్వరలో ఆర్డరు పంపవలయును.

సెం 1 నైజా	సెం 2	సెం 3	సెం 4	సెం 5	సెం 6	సెం 7	సెం 8	సెం 9	సెం 10	సెం 11	సెం 12
నండి 11 నైజా లన్నియు	చేరిన కెంపులు క్యారట్టు 1-కి	చేరిన కెంపులు క్యారట్టు 1-కి	చేరిన కెంపులు క్యారట్టు 1-కి	చేరిన కెంపులు క్యారట్టు 1-కి	చేరిన కెంపులు క్యారట్టు 1-కి	చేరిన కెంపులు క్యారట్టు 1-కి	చేరిన కెంపులు క్యారట్టు 1-కి	చేరిన కెంపులు క్యారట్టు 1-కి	చేరిన కెంపులు క్యారట్టు 1-కి	చేరిన కెంపులు క్యారట్టు 1-కి	చేరిన కెంపులు క్యారట్టు 1-కి
	0-14-0	0-14-0	0-14-0	0-14-0	0-14-0	0-14-0	0-14-0	0-14-0	0-14-0	0-14-0	0-14-0
	0-18-0	0-18-0	0-18-0	0-18-0	0-18-0	0-18-0	0-18-0	0-18-0	0-18-0	0-18-0	0-18-0

ఇండియన్ జ్యూవెలరీ మార్కెట్, పాస్టాకు నెం 40, బెంగుళూరు సిటీ.

Big Shipments of all Sizes

OF

(2995)

Sofa Springs (English)

Received Regularly.

Immediate Deliveries Prices Lowest.

R. H. Vora & Co.

Lohar Chawl Bombay.

TELEGRAMS. "Railstores"

TELEPHONE. No. 5380.

కుష్మరోగ నివారణ

గుణములేదని రుజువుచేయువారికి ఖరీదువాపకుచేసెదము.

ఈసిద్ధాంతము సర్వావధానియగు నొక ఘోషాయ మహాత్మునిచే కనిపెట్టబడినది. ఎటువంటి కుష్మరోగమయినను ఈ ఔషధము పూరిగా సేవించినచో నాశనమై రక్తప్రసృతి కరీరకాంతి గలుగజేయును. మేనావ్యాధులకు అంకురము కంటిది. మేనామగ్గు కలగుమచ్చలు, పొడలు, గడ్డలు, కురుపులు, అంటలుబట్టములు, కాళ్ళచేతులు పగులుట, దుష్టరణములు, జీల, చిట్టచిరంగి, సవామేసము, మేనానోపులు, కీళ్ళ నోపులు, పట్టు, ఇతరగుణసంకటములు ఖండించును. పరిశుభము లేదు.

కుష్మరోగములకు 40 దినములలోను సుఖవ్యాధులకు 20 దినములలోను తీవ్రమైన గుణము కనబడును.

45 దినములకు సరిపడు డబ్బా రు 10-0-0

75 " " " " " 5-8-0

B. వివరములు వ్రాసి తెలిసికొనవలెను. దారిఖర్చు చచ్చి గ్యారంటీగా వ్యాధులు నివారణచేసెదము.

యమ్. నుబ్బారెడ్డి, పురం, కొత్తపేటపాడు, గోదావరిజిల్లా.

హైందవ శాసనం

శిష్యా, సెప్టెంబరు 28:—ఈదిము ఉదయము హైందవ శాసనం తిరిగి సమావేశమయ్యెను. సర్ బామెట్టి శ్రీధరాచారి గారిని సభ్యులు సహాయధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనుటకు రాజ్యపరిషత్తుగా రంగీకరించిరి. సభ్యులు వాడు సహాయము చేయుచుండిన ప్రకారము సర్ బామెట్టిగారికి కూడ సహాయపడుదురని నేను విశ్వసించుచున్నాను. సర్ బామెట్టిగారితో తమకృతజ్ఞతను తెలిపితి.

అంగ్ల దేశమునకు వెళ్ళు వైద్యవిద్యార్థులు.

రావుబహదూరు సి. యస్. కులబ్యాంకుంగారిట్లుపాడించిరి: (1) అంగ్లవైద్యసంఘమువారు 1921 మార్చి 9 వతేదీన భారతదేశపుకార్యదర్శి వ్రాసినప్రకారము వైద్యవిద్యార్థులకు మంజూరీసానుకూల నన్నిటిని సేచుటకు స్థానికప్రభుత్వములకు వ్రాయుట అయ్యెను. (2) భారతదేశవైద్యవిద్యార్థులను, అంగ్లదేశం ద తి వైద్యకళాశాలలలో చేర్చుకొని యువకు భారతదేశపు కార్యదర్శి అంగ్లయులను భారతదేశపు మెడికల్ సర్వీసులో చేర్చుకొనగూడదు. భారతదేశమునందలి వైద్యులచే మెడికల్ సర్వీసులో చేర్చుకొనవలయును. లేనిచో మును ఇండియన్ మెడికల్ సర్వీసు పోటీపరీక్షలకు భారతదేశం ద తివ్వలై వైద్యవిద్యార్థులను చేర్చుకొనవలయును అని ఈసభవారు గవర్నరుజనరలు గారికి శిఫారసు చేయుచున్నారు.

భారతదేశమందలి వైద్యవిద్య అంగ్లదేశమందలి వైద్యవిద్యకు సమానముగా చేయవలయునని లక్ష్మీనారాయణగారు తిర్మానములో ప్రభుత్వము భాగమును సవరించిరి. అంగ్లదేశమందలి వైద్యసంఘమువారు తమ తీర్మానమును తిరిగి రద్దుచేయవలసినట్లు కార్యదర్శిగారు కోరవలసినట్లుగా డాక్టరు నందులాగాగారు తీర్మానములో రెండవభాగమును సవరించిరి. భారతదేశమందలి వైద్యవిద్యను, ముఖ్యముగా మంజూరీసానుకూలమగుచిన విద్యను, అంగ్లదేశమందలి వైద్యవిద్యతో పోలు దెచ్చుటకు అంగ్లవైద్యసంఘమువారు మూడేండ్లకాలము నియమింపజేయును, భారతదేశపు కార్యదర్శి అంగ్లయులను ఇండియన్ మెడికల్ సర్వీసులో చేర్చుకొనగూడదని డాక్టరు గవర్నరుగారు తీర్మానములో రెండవభాగమును సవరించిరి.

సర్. శివస్వామిఅయ్యగారు:—వైద్యసంఘమువారు తమఉద్దేశమును భారత ప్రభుత్వమువారికి ముందుగా తెలియజేయలేదా? ప్రకృత ప్రపంచపరిస్థితులందు నోటిను, ఉత్తరప్రభుత్వము లేమిలేకుండ ఒకదేశము మరొకదేశముమీదికి సమకమునకు బయలుదేరినట్లు అంగ్లవైద్యసంఘమువారు భారతదేశము మీదికి బయలుదేరిరి. (నవ్వు) భారతదేశమందలి వైద్యవిద్యార్థులు అంగ్లదేశమునకు వెళ్ళుటచేయుట కిది యొకపన్నాగము. ఈ తీర్మానమును ఎగురగొట్టకపోతే భారతదేశం దాందోళనపాచ్చును.

కర్నూలు గిడ్డిగారు సభ్యులందరూ కాంతివులై ఈ తీర్మానమును చర్చించవలయునని చెప్పిరి. మదరాసులోతప్ప మిగిలినరాష్ట్రములలో వైద్యవిద్య అంగ్లవైద్యవిద్యతోపాటు లేదు.

ప్రభుత్వమునకు పాపిగా రిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చితి. "ఈ విషయమునుగురించి ఆలోచించుటలో జాతీయ, రాజకీయ కలహములకు ప్రవేశము నియ్యగూడదు. అంగ్లవైద్యసంఘమువారి తీర్పు అందోళనమునకు కారణమైనది సత్యమే. వారాతీర్పును ఆచరణలో పెట్టినయెడల, భారతదేశమునకు తెక్కలేని హాని చేయుదురు. మాకు మే 9 వ తేదీన కార్యదర్శి దీనిగురించి వ్రాసిరి. ఈ మంజూరీసానుకూలమగుచిన విద్యార్థులగురించి మేము రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు, వైద్యసంఘముల వద్ద నుండి కనుగొనెదమని కార్యదర్శికి

తండ్రివారైన బుపిరిమి. నోటిను చాలతక్కువయిన భారతప్రభుత్వమువారు తమఅసమ్మతిని తెలిపిరి. కొన్నాళ్లకు ఈతీర్మానమును ఆచరణలో పెట్టగూడదని మేము తండ్రివారైన బుపిరిమి. ఇప్పుడు మాకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వములవారి ప్రత్యుత్తరము లందినవి. మేము భారతదేశపు కార్యదర్శిగారికి దీనిగురించి వ్రాసెదముగాని ఈతీర్మానములోని ప్రభుత్వభాగమును, లక్ష్మీనారాయణలాలు, డాక్టరునందులాగాగారి సవరణలను సేవంగీకరించుచున్నాను. కార్యదర్శిగారి ఉత్తరము పోగానే, అంగ్లవైద్యసంఘమువారు తమ తీర్మానమునుగురించి తిరిగి ఆలోచించవచ్చునుగాన, డాక్టరు గవర్నరుగారి సవరణ అనుచితమని నాకు దోచుచున్నది."

అంతట డాక్టరు గవర్నరు తమ సవరణను ఉపసంహరించుకొనిరి. తీర్మానములో ద్వితీయభాగముకూడ ఉపసంహరించబడెను. కుట్టుకుడ కంగీకరించబడిన తీర్మాన మియ్యపమును దాటెను. "అంగ్లదేశములో నున్నట్లు వైద్యవిద్యార్థులకు బోధించు ప్రకారము మంజూరీసానుకూలమగుచిన విద్యను వైద్యవిద్యార్థులకు సేచుటకు తగిన ఏర్పాట్లను చేయుటకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు వ్రాయవలయును. అంగ్లవైద్య సంఘమువారు తమతీర్మానమును గురించి తిరిగి యోచించవలయునని కార్యదర్శిగారు కోరవలయును."

ఒకటి ముఖ్యపట్టణము.

సంవత్సరమంతయు మనోహరమైన సమకీర్తిష్ఠములుగల ప్రధానపట్టణమును ఏర్పరచుటనుగురించి విచారించుటకు ఒకకమిటీని నియమించవలయునని డాక్టరుగవర్నరుగారుపాడించిరి. దీనిని గురించి స్వదేశాంగసభ్యులు నాలుగు ముఖ్యమైన విషయములను నిర్మాపించిరి. 1 సమకీర్తిష్ఠము కలిగియుండవలయును. (2) కేంద్రస్థానమునం దుండవలయును. 3 అచ్చటిప్రభాభిప్రాయము విలువగలిగియుండవలయును. అనాదినుండి చారిత్రకభావనడనియుండవలయును దీర్ఘ ఈమరతుల సమసరించి యుండలేదు. ఢిల్లీపట్టణముయొక్క కీర్తిష్ఠములు ఆరోగ్యకరముగానుండవు. అచ్చటిసామ్రాజ్యములన్ని నాశనమైన పిమ్మట చారిత్రకభావనాక భావనాకం టి కేమి అగపడదు. కేంద్రస్థాన మందు లేదుగదా. సిమాపట్టణ మొకమూలయందు న్నుది మధ్యరాష్ట్రములలో నెచ్చటనైన ఒక ముఖ్యపట్టణమును ఏర్పరచుకొనవచ్చును. దీని తరువాత ప్రభాభిప్రాయము కుదురగలదు. సిమ్లా, ఢిల్లీ ప్రయాణముల సాంవత్సరికప్రయముతగ్గును. భారతప్రభుత్వమువారి ఒక్క ప్రధాన పట్టణము లేకపోవుట ఎంతోపాపము" అని ఉపపాదకుడు డాక్టరు గవర్నరుగారు చెప్పిరి.

సర్ విల్లియం వింటెంటుగారిట్లుచెప్పిరి. "ఢిల్లీలో జరిగిన సభయందు ఢిల్లీపట్టణమే కాశ్యోతమైన ప్రధానపట్టణముగా నుండవలసినట్లు మనము తీర్మానించుకొంటిమి. ఢిల్లీపట్టణ నిర్మాణమునకు ఖర్చు తగ్గించుటకు మిగిలిన పుణ్యక్షేత్రము అంగీకరించలేదు. మొన్న స పి మెంటు కి గాంటు ఇచ్చేటప్పుడుగూడ, మిలేలాటి అసమ్మతిని గనుబటచేదు. డాక్టరుగవర్నరు గారుకూడ అప్పుడు నోరెత్తలేదుగాన ఈశాసనసభాసభ్యులందరూ ఢిల్లీపట్టణమే ప్రధానపట్టణముగా నుండవలసినట్లు భిషాయపడినట్లు నేను తలచియుంటిని. ఢిల్లీకట్టడములుమిగిలినవిన్నట్లు, భారతప్రభుత్వమువారి పుట్టికెన్న ఎక్కువకాలము ఢిల్లీలోనుండ నిశ్చయించినారు. సిమాపట్టణప్రయాణముల ఖర్చుఅంతవీశేషములేదు. ఢిల్లీమీద పెట్టిన 6 కోట్లరక్తమును దండుగచేయవలయునా?"

తీర్మానమును వోటుకు పెట్టగా సభికసంఖ్యకు కలిగించబడెను.

తపాలాఫీసులలో సంస్కరణములు ముఖ్యముగా వ్యాపారస్థలములలోను, పెద్దదగ్గరములందును వీలైనచో గ్రామములందును, వార్తాపత్రికలను అందించుట,

వాస్తవశ్రుతికల చందాలను నమూనాచేయుట, పన్నులను తపాలా ఫీసులవ్యాధి పంపుట మున్నగు పనులనుచేయుటకు విరోధిలా లోను, స్వీట్లర్లందు దేశములందున్న పద్ధతులను భారతదేశపు తపాలాఫీసులలో ప్రవేశపెట్టవలయునని జె. యస్. ముఖర్జీ గారు పాపాదించిరి. ఈ తీర్మానమును ఉపపాదించునప్పుడు పథ్యము నెక్కుదిగా లేచి వెల్లువెత్తింది.

జి. ఆర్. కౌర్ (తపాలా-తంత్రరక్షకు-జనరలు) య ఇట్లు ప్రభుత్వమునకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ఆననమగు స్థలములందు బ్రాంచి ఆఫీసులు పెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారి కన్న దుగ్గిరి ఏలాటి అభ్యంతరముగాని, ఆక్షేపణగాని లేదు. ఇట్టి బ్రాంచి ఆఫీసులలో పనివిస్తారముగ నుండినయెడల సబు-ఆఫీసులు గా మారును. ద్రవ్యముంటే ఇంక ఎక్కువ తపాలాఫీసులను పెట్టుట కేలాటి ఆక్షేపణలేదు. నేను గతవత్సరముందుగాను 1½ లక్షలను సరగా, ఆర్థికసభ్యుడు నాకు 50 వేలను మూత మిచ్చెను. కొన్ని చోట్ల వెంటాడుబండ్లను బెట్టి బాబులను, ఇతర వస్తువులను, తల్లి బావ ప్రజలకు అందజేయుటకు ఏర్పాట్లు గా వించబడినవి. ఉపపాదకుడు చెప్పినట్లు చేయుటకు వీలుగాదు."

తీర్మానమును వోటుకు బెట్టగా, ఓడిపోయినది.

రయిలు పెట్టెలను రిజర్వుచేయుట.

కొన్ని సంఘములవారికి రయిలు పెట్టెలను రిజర్వుచేయుట (శ్రీ లక్ష్మణప్ప) నిలిపివేయవలయుననియు, ఖర్చుచచ్చినప్పుడు రిజర్వుచేయవచ్చుననియు హాస్సానాతిగా రుపపాదించిరి.

కర్నూలు వాక్యా-కాగర్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. "మొదటి రెండు తరగతులలో రయిలు పెట్టెలను రిజర్వుచేయరు. మూడవ తరగతి ప్రయాణికులకుమాత్రము పెట్టెలను రిజర్వు చేయబడును న్నువి. జాతీయదములను పొందించి, ఇట్లు రిజర్వుచేయుము (ప్రయాణికులలో కలహములు, ద్వేషములు కలుగు టవకాశములులేకుం టిట్లు చేయుచున్నాము. 1803 వ సంవత్సరములో లక్ష్మీన గరమందు సమావేశమైన రైల్వేసభ్యులందరికీదేవుము. లంగ్ కెంపు బడిన. 18 సంవత్సరములు గడచినవిగానె పక్షపాతిములు, అయిదములు కన్గలేదు. ఈ రిజర్వు పెట్టెల పద్ధతిని తొలగించుట కల; ఇతరప్రయాణికుల కంత విశేషముగ ఎక్కువస్థలము లెచ్చుట దొరకును? కాలక్రమమున ఇట్లు రిజర్వుచేయుటకేలాటి ఆవశ్యకత ఉండును. దీనిని తీసివేయుటకు ఇది నుంచిరెరుణమా యని మనము తీర్మానించవలయును. కేవల విధమైన పరిష్కార ము ను బె లు పు యు ను. ప్ర ప్ర థ మ ము న నె మ్మదిగ న యి శ్లో లో క న త క గ తి ప్ర యా ణి కుల పెట్టెలలో ప్రత్యేకముగ విశోషియనుటకు, అండ్లయ హైండు వులకు పెట్టెలను తీసివేసి, తాత్కాలికముగ పెయిలు, త్వరితగా వెళ్లు ఇతర ప్రయాణికులయల్లో ఈ రిజర్వుపద్ధతిని ఉంచ నియ్యవచ్చును. ఉపపాదకుడిందుల కంగీకరింపునపుడు, తీర్మానము నుపసంహరించుకొనవచ్చును."

అంతట తీర్మాన ముపసంహరించబడినది. సభ ముగిసెను. తిరిగి శుక్ర సమావేశమగును.

త్రిపుత్ లేహ్యము

త్రిపుత్ లేహ్యము: చిన్న ప్లీలకు ముగిలివారి కుఖులుగా విరేచనముచేయును.

త్రిపుత్ లేహ్యము: మూలవ్యాధులను బోగొట్టును.

త్రిపుత్ లేహ్యము: ప్రతివేళలలోను బుచ్చుకొనిన కుఖులరేచనము అగును.

త్రిపుత్ లేహ్యము విరేచనావధములలో కల్ల మంచిది దిని చిరకాలావధములలో కల్లస్థానములో చెప్పియున్నాను. ఆచీరభోజనము, వేళ తప్పిన భోజనములకు బాగా జీర్ణము గాక చేసులలో ఉండి, కడుపుబొంగు, అన్నము ఇష్టములేకపోవుట, అశక్తి మొదలగు గుణములుగలిగిఉన్నపుడు త్రిపుత్ లేహ్యమును బుచ్చుకొనిన ఒకటి రెండు విరేచనము అగు నట్లుజేసి తేలికగలిగించును.

10 తులముల వెల రూ 1-0-0

40 ,, వెల రూ 3-0-0

కాటలాగు ఉచితముగా పంపుబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి

బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగ్ డైరెక్టర్,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, హాల్స్ రోడ్డు,

మాంటూరోడ్ - మదరాసు.

మద్రాసు అందు నదరక్ మరాటా

రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

1920-వ సం॥రం గూర్చు టూలిపు సం॥ 52-వ పుటయందుండు 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకపత్రములను పంపుచున్న మణుగు పెద్దామణులు కేట, 300 మైళ్లకు పైన పోవునట్టి పరికులకు, 1921 సం॥రం లక్ష్మో బరునెల మొదటి తేదీ నుండి హెచ్చించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేషముల యొద్ద గణించబడిన ధరలుగల నోటీసులు అందించబడును. 3097

శ్రీ మైలవరం బాలభారతి

సమాజము వారు

అక్టోబరు 1-వ తేదీ (3162)

శనివారము రాత్రి బెజవాడహాలులో

"రామాయణము"

ప్రదర్శన మొనరింతురు.

రేట్లు:— రిజర్వు రూ. 3, 2, 1-8-0, 1, 0-8-0.

శ్రీలకు:—రూ. 1, 0-8-0.

నమకిము (1842)

బంగారు, వెండిరత్నముల నగలు ఇతరవస్తువులను వాడను యిచ్చిన వస్తుకొని వైకము దర్శించును.

ఉమిడి-రామాయణ కెట్టి గురుసామి కెట్టి కంపెనీ

25, చై నాబజారురోడ్, మదరాసు

నగలు వాడ్యముగాను పూచీతోడను నదియైన భూతవ రహుడుగని వికయించుట మంచుబడును. కమారున తేనివాటిని అనిశ్చయముగా ఆర్జునుమీరకు తయారుచేసి యిచ్చుబడును. ఒకసారి ఆర్జున యిచ్చి నగలు తయారు చేసికొన్నవారి వలన మా నమ్మకము తేలికకొనవచ్చును.

ముక్త్యుగము నింపు

మూలగర్భలో నున్నది. 3097

(2) నెమిగిల వచ్చయోగించుకొనిన సం॥రం 5-వ భాగము, 52-వ పుటయందుండు 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకపత్రములను పంపుచున్న మణుగు పెద్దామణులు కేట, 300 మైళ్లకు పైన పోవునట్టి పరికులకు, 1921 సం॥రం లక్ష్మో బరునెల మొదటి తేదీ నుండి హెచ్చించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేషముల యొద్ద గణించబడిన ధరలుగల నోటీసులు అందించబడును. 3097

రం॥రం 5-వ భాగము, 52-వ పుటయందుండు 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకపత్రములను పంపుచున్న మణుగు పెద్దామణులు కేట, 300 మైళ్లకు పైన పోవునట్టి పరికులకు, 1921 సం॥రం లక్ష్మో బరునెల మొదటి తేదీ నుండి హెచ్చించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేషముల యొద్ద గణించబడిన ధరలుగల నోటీసులు అందించబడును. 3097

రం॥రం 5-వ భాగము, 52-వ పుటయందుండు 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకపత్రములను పంపుచున్న మణుగు పెద్దామణులు కేట, 300 మైళ్లకు పైన పోవునట్టి పరికులకు, 1921 సం॥రం లక్ష్మో బరునెల మొదటి తేదీ నుండి హెచ్చించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేషముల యొద్ద గణించబడిన ధరలుగల నోటీసులు అందించబడును. 3097

రం॥రం 5-వ భాగము, 52-వ పుటయందుండు 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకపత్రములను పంపుచున్న మణుగు పెద్దామణులు కేట, 300 మైళ్లకు పైన పోవునట్టి పరికులకు, 1921 సం॥రం లక్ష్మో బరునెల మొదటి తేదీ నుండి హెచ్చించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేషముల యొద్ద గణించబడిన ధరలుగల నోటీసులు అందించబడును. 3097

రం॥రం 5-వ భాగము, 52-వ పుటయందుండు 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకపత్రములను పంపుచున్న మణుగు పెద్దామణులు కేట, 300 మైళ్లకు పైన పోవునట్టి పరికులకు, 1921 సం॥రం లక్ష్మో బరునెల మొదటి తేదీ నుండి హెచ్చించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేషముల యొద్ద గణించబడిన ధరలుగల నోటీసులు అందించబడును. 3097

రం॥రం 5-వ భాగము, 52-వ పుటయందుండు 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకపత్రములను పంపుచున్న మణుగు పెద్దామణులు కేట, 300 మైళ్లకు పైన పోవునట్టి పరికులకు, 1921 సం॥రం లక్ష్మో బరునెల మొదటి తేదీ నుండి హెచ్చించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేషముల యొద్ద గణించబడిన ధరలుగల నోటీసులు అందించబడును. 3097

రం॥రం 5-వ భాగము, 52-వ పుటయందుండు 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకపత్రములను పంపుచున్న మణుగు పెద్దామణులు కేట, 300 మైళ్లకు పైన పోవునట్టి పరికులకు, 1921 సం॥రం లక్ష్మో బరునెల మొదటి తేదీ నుండి హెచ్చించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేషముల యొద్ద గణించబడిన ధరలుగల నోటీసులు అందించబడును. 3097

రం॥రం 5-వ భాగము, 52-వ పుటయందుండు 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకపత్రములను పంపుచున్న మణుగు పెద్దామణులు కేట, 300 మైళ్లకు పైన పోవునట్టి పరికులకు, 1921 సం॥రం లక్ష్మో బరునెల మొదటి తేదీ నుండి హెచ్చించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేషముల యొద్ద గణించబడిన ధరలుగల నోటీసులు అందించబడును. 3097

రం॥రం 5-వ భాగము, 52-వ పుటయందుండు 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకపత్రములను పంపుచున్న మణుగు పెద్దామణులు కేట, 300 మైళ్లకు పైన పోవునట్టి పరికులకు, 1921 సం॥రం లక్ష్మో బరునెల మొదటి తేదీ నుండి హెచ్చించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేషముల యొద్ద గణించబడిన ధరలుగల నోటీసులు అందించబడును. 3097

రం॥రం 5-వ భాగము, 52-వ పుటయందుండు 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకపత్రములను పంపుచున్న మణుగు పెద్దామణులు కేట, 300 మైళ్లకు పైన పోవునట్టి పరికులకు, 1921 సం॥రం లక్ష్మో బరునెల మొదటి తేదీ నుండి హెచ్చించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేషముల యొద్ద గణించబడిన ధరలుగల నోటీసులు అందించబడును. 3097

రం॥రం 5-వ భాగము, 52-వ పుటయందుండు 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకపత్రములను పంపుచున్న మణుగు పెద్దామణులు కేట, 300 మైళ్లకు పైన పోవునట్టి పరికులకు, 1921 సం॥రం లక్ష్మో బరునెల మొదటి తేదీ నుండి హెచ్చించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేషముల యొద్ద గణించబడిన ధరలుగల నోటీసులు అందించబడును. 3097

రం॥రం 5-వ భాగము, 52-వ పుటయందుండు 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకపత్రములను పంపుచున్న మణుగు పెద్దామణులు కేట, 300 మైళ్లకు పైన పోవునట్టి పరికులకు, 1921 సం॥రం లక్ష్మో బరునెల మొదటి తేదీ నుండి హెచ్చించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేషముల యొద్ద గణించబడిన ధరలుగల నోటీసులు అందించబడును. 3097

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ

రైల్వే అన్యాయ కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మానేజింగ్:— ఆర్. హెటర్ ఫెన్ బ్రెథర్

కేపిటల్ రూ. 5,43,00,00 ప్రెజిడెంట్ యున్నది. 190-వ సంవత్సరము నందు

వరుణదీ 91,01,388-0-11

ఇక్వాలిజర్ గుర్తు ముక్త్యుగము

రెవ్యూల ముక్త్యుగము 15,44,24,593-11-3

మునుకటికంబై ఇక్వాలిజర్ బాలిషి

డాక్యుమెంట్ బాన్డ్స్ బెల్లించిన

ముక్త్యుగము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరఫున కనిపించుటకు ఏర్పాటు

కావలయును. వారు అనుభవ కాలుదగ్గ నుండ

వలయును. ధరావత్తు బెల్లించవలయును.

ధరభాషా భారములకు యీ క్రింది విధాన

మునుకు వ్రాయబడు. 872

Apply to:—

F. E. Vaid Bag, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 3, Madras

School Books! College Books!!

Macmillan's Publications,

etc

Text Books!!! General Books!!!!

Victoria Depot

MYLAPORE, MADRAS.

School Books! College Books!!

Macmillan's Publications,

etc

Text Books!!! General Books!!!!

Victoria Depot

MYLAPORE, MADRAS.

School Books! College Books!!

Macmillan's Publications,

etc

Text Books!!! General Books!!!!

Victoria Depot

MYLAPORE, MADRAS.

School Books! College Books!!

Macmillan's Publications,

etc

Text Books!!! General Books!!!!

Victoria Depot

MYLAPORE, MADRAS.

School Books! College Books!!

Macmillan's Publications,

etc

Text Books!!! General Books!!!!

Victoria Depot

MYLAPORE, MADRAS.

ప్రకటనము

లేకపోయినందు మహాలయ అమావాస్య యగుటచే, ఆంధ్రపత్రిక వెలువడదు. - సంపాదకుడు.

ఆంధ్రపత్రిక

1921-వ సం॥ సెప్టెంబరునెల 30-వ తేది

శుక్రవారము

గాంధీ మహాత్ముని

వర్ణం

నేటిదివసము, గాంధీమహాత్ముని జన్మదినముగా భావించి, భారతభూమియందు విశేషోత్సాహముతో జరుపబడును. ముప్పదిమూడుగొట్ల ప్రజలలో సంతర్భితమైన స్వరాజ్యభావమునకు గాంధీమహాత్ముడు ఉత్తేజము గలిగించెను. కిలాఫాత్ సమస్య కొందర మహములను కలవరపెట్టుచుండును. కుంభాబు దుర్గత కొందర మహములను నొడ్చిపెట్టెను. అధినివేత రాజ్యములలో భారతీయులనుభవించుచున్న కష్టములు మరికొందరను పరితప్తపాదయుల గావించెను. జన్మస్వాతంత్ర్యములను సయితము స్వేచ్ఛగ ననుభవించ వీలులేక, అనేకులు లోలోన గుండుచుండిరి. ఏవంకకు దిరిగినను, స్వేచ్ఛాభివృద్ధి కవకాశములు లేకుండెను. రాజకీయసంస్కర్త లొక్కరుమాత్రమే, దేశదుర్గతను గ్రహించి రని తలపరాదు. సంఘ సంస్కర్తలు, నిమ్నజాత్యుద్ధారకులు, మతసంస్కర్తలు, మతగురువులు, మొదలగువారనేకులు, స్వాతంత్ర్యవాతావరణమునందు గాని తమ తమ యద్యమములు గట్టెక్కవని కనుగొనిరి. సాంఘిక, ఆర్థిక, మత, రాజకీయాదివిభాగములు, స్వాతంత్ర్య సంపాదనమునకు చిమ్ముట స్పష్టముగ గోచరించును గాని, అంతకు పూర్వము దిన్నగ గోచరింపవు. స్వాతంత్ర్యసంపాదనము మీదనే ప్రజల దృష్టి నిగుడియుండునంతవరకు, అన్ని యద్యమములును దానికి ఉపాంగములుగనే దొరుకును. స్వాతంత్ర్య సిద్ధి, అభివృద్ధికంతకును మూలాధారము. పునర్నిర్మాణమున కత్యంతావశ్యకము. ఈ సత్యమును లోకమాన్య జాలంగాధరతలకు మహాశయ్యను అనవరతము చాటుచుండెను. దాని సత్యమును, అతను గుర్తెరిగెను. గాంధీమహాత్ముడా సత్యమును భారతీయులకు చాటి, లోకమాన్యని సందేశమును వ్యాపింపజేసెను. స్వరాజ్యసంపాదనము మూలమునగాని, తమ మనోరథము లీడరవను భావము అన్ని జాతులలోను, అన్ని తరగతులలోను వ్యాపించియున్నది. భారతవర్షపు స్వరాజ్యనివాదము ఖండంతరములందు గూడ మారుమ్రోగుచున్నది.

స్వరాజ్యకల్పమునందెంతో మాధుర్యము గలదు! ఎంతటి పవిత్రత గలదు!! ఆశ్చర్యమును ఏజాతి ఘృణకాంక్షురీతము గాకుండును? నువ్వరిము ప్రవచింపాలన ఫాసము నాక్రమింపనో? హెచ్చని కాంపుబెల్ గానో? మెను శిశుమాన్త్రీని వినినపుడెల్ల, ఎంతటి యోగము? స్వరాజ్యకల్పము, పవిత్రమనెడు. శ్రుతిస్మృతి పురాణములచే నీ శబ్దము పవిత్రపంతు గావించబడెను. కవిత్యకు లీ శబ్దమును వాడి ధన్యత గాంచిరి. స్వరాజ్యము తనజన్మస్వాతంత్ర్యముని పలికి లోకమాన్యకు దానివిలువను బయల్పరిచెను దాదాభాయి నారోజీ గారు, స్వరాజ్యమంత్రమును యోగించి భారతదేశపితామహస్థానమును సార్థకపరచిరి. స్వరాజ్యకల్పమునందు రాజద్రోహము లేదని, మిత్రులు న్యాయమూర్తి గారు తమ యాస్పతస్థానమునుండి గంభీరముగ చాటి, స్వేచ్ఛోపయోగమున కవకాశమిచ్చిరి. హిందూదేశమునకు బంపిన సందేశమున బాటి సార్వభౌము లీ కథమునే వాడి, అందలి గంభీరతను వెల్లడి చేసిరి. రయితు మొదలు రారాజు వరకును, స్వరాజ్యకల్పము నుపయోగించుచున్నారని బ్రతిమిదేశమున గూడ స్వరాజ్యకల్పోపయోగము పరిపాటియగునది. శబ్దము బ్రహ్మస్వరూపము. దానియత్పవిత్రత, మన పూర్వులు కనుగొనిరి. నేడు మరల దానియత్పవిత్రత గనుపించుచున్నది. స్వరాజ్యకల్పము నూతనోత్సాహమును వ్యాపింపజేయుచున్నది. దాని మధురధ్వని వీలులకు విందు గొలుపుచున్నది. స్వరాజ్యసిద్ధికొరకు, అర్పణ జేయుటకు భారతీయులు తమ సంసిద్ధతను జూపిరి. అన్యలవై గాక, తమవైననే ఆధారపడెన మని శకపము బూచిరి. నిరాకరణకత్తిసేనాక, నిర్మాణసామర్థ్యమును గూడ వెల్లడిచేసిరి. ఇటుల గావించుటలో హిందూదేశధర్మమును వారు మరుసలేదు.

స్వరాజ్యసిద్ధి కొరకు స్వధర్మానుష్ఠానమును సాధనముగ నుపయోగించిరి. ఆధర్మపద్ధతులచే స్వరాజ్యము నులభముగ సంపాదించ వీలగును. శాశ్వత్యదేశములందు, గమ్యస్థానము జేరుటయే ప్రధానముగ నెంచి, సాధనములకూర్చి శ్రద్ధవహించవలయు గనుపట్టును. సాధనములుగూడ పవిత్రములుగ నుండుటకు, హిందూదేశము ప్రయత్నించుచున్నది. పవిత్రసాధనముల మూలమున లభించెడి స్వరాజ్యము, తత్సంపాదకులనే గాక ప్రత్యర్థులను గూడ పవిత్రభూతుల గావించును. ధర్మము ధర్మమును పెంపొందించును. అధర్మమును బోధింపదు. ప్రేమయే రాజ్యముజేయునటుల ప్రేమించును. హిందూదేశ మీ సమయమున స్వరాజ్యమును సంపాదించుటలో ధర్మవ్యావసాయమునకు తోడ్పడుచున్నది. తాను ధర్మపథమును ద్రోక్షుచు, పాలకులను ధర్మపథమునకు దెచ్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. దౌర్జన్యమును అహింసచే నెదుర్చుచున్నది. ద్వేషమును ప్రేమరసములమున దొలగజేయుచున్నది. జీసస్ బోధించిన యున్నతసూత్రములు నేడు హిందూదేశమునందాచరణలోనికి వచ్చుచున్నవి. క్రైస్తవమతసిద్ధాంతము లీ దేశమున సఫలత జెందుచున్నవి. శాశ్వత్యము హిందూదేశపు ప్రస్తుతస్థితిని బాది కలవరపడక, నిజమెరిగి సంతోషస్వాంతహృదయులు గావలయును. ప్రపంచోద్ధరణకు, సత్యమును, అహింసయు, నేడు గావలసియున్నవి. హింస దొలగనిది, సత్యస్వరూపమును కనుగొన వీలులేదు. హింస దొలగనిది, శాంతి, శాఖ్యములు ప్రవర్ధిల్లనేరవు. హింస దొలగనిది ఆనందము వెల్లివిరియదు. హింసదొలగినయెడల, ప్రేమవిరాజిల్లును. ప్రేమతో నన్ని శాఖ్యములును చేకూరును. నిజమగు ప్రేమ వ్యాపింపకబోవుటచేతనే, ఆధునిక ప్రపంచము దుఃఖభూయిష్టమై యున్నది. ఒకజాతి వేరొకజాతితో చెలిమి జేయుటకుబదులు, దానిని పరిమార్చు బ్రతుక్కించుచున్నది. యుద్ధ మంతరించి

నను, యుద్ధాంకురములు నశింపక కలహములను పెంచుచున్నవి. మరలమరల పోరాటముల కెడమిచ్చుచున్నవి. ప్రేమరసాత్మకమును గ్రోలి, దుఃఖమును దూరముజేసికొనుచు, హిందూదేశము ఇతరులకు బోధించుచున్నది. హిందూదేశ మిట్టి యత్పవిత్రసందేశవ్యాపకమునకు గడంగుటకు, గాంధీమహాత్ముని యుద్బోధనము కారణమయ్యెననుటకు సందియము లేదు. ప్రపంచచారిత్రమున సత్యంత్వ, సందిగ్ధస్థితి ఏర్పడి, ఆత్మశక్తి యగుగంటి ధర్మము కుంటువడి, దుఃఖ మతిశయించుచున్న తరుణమున, గాంధీమహాత్ముడు హిందూదేశమునకును తద్వారా ప్రపంచమునకును అహింసా పరమార్థమును బోధించి, వివత్సాగరమునుండి తప్పించెనని, చరిత్రకారుడు నువర్ణాక్షరములతో లిఖింపక మానదు. ప్రస్తుతస్థితిలో, మహాత్ముడు చేసిన యువకారపు విలువను సంపూర్ణముగ గ్రహించుట దుస్సరము. నిరాకరణసాధనమునందుండెడి కఠినత, వెగటులేనముమాత్రమే ప్రతికూలురకు గనుపించునుగాని, దానియందొడిదియున్న స్పృహకగనుపించదు. గాంధీమహాత్ముని సత్యంకల్పము వికసించినకొలదియు, దాని లావణ్యముపెచ్చును. మహాత్ముని గౌరవించుటకు, అహింసావ్రతానుష్ఠానమును నిష్కర్షగ నవలంబించి, భారతభూమిని పునరుద్ధరించుటయే మూలమార్గము. మహాత్ముని యద్యమమునకు అహింసయే మూలాధారము. అహింసను లెక్కజేయక, ఉద్యమమును ధర్మమార్గమునుండి తొలగించుచో, మహాత్ముని శ్రమయంతయు వృథ యగును. అహింసావ్రతావలంబన మీ సమయమున సత్యంతాపసరమగుచున్నది. నలదిశలనుండి కష్టపరంపరలు కాదుమేళుములవలె దట్టముగ గ్రమ్ముచున్నవి. స్వాతంత్ర్యభాను ని మరుగుచేయు చున్నవి. నిర్బంధములకూర్చిన వార్తలనుచదివము చేరుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో, ధీరచిత్తులకు సయితము నిరాశగలుగుటసహజము. నిరాశ జనించినచో, అహింసాపథమునుండి దేశము మరలుట కవకాశ మేర్పడును. అట్టి యవకాశము గలుగకుండ కాపాడుటకు, గాంధీమహాత్ముని యనుచరులందరును కృషిసలుపుట ముఖ్యపరము. గాంధీమహాత్ముని జన్మదినోత్సవమునందు, ప్రజల ధర్మసంకల్పము మరింత బలపడవలయును. సందర్భముల నన్నిటిని యోచించియే, ఆక్టోబరు మాస మంతయు శాంతమాసమయ్యో స్వదేశవ్రత మాచరించి, దౌర్జన్యమున కేమాత్రమవకాశములేకుండ పాటుబడవలయు నని, బర్సంపురమున జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభ తీర్మానించెను. స్వశక్తి విజృంభించి, స్వరాజ్యమును సమీపమునకు దెచ్చినకొలదియు, ప్రజలలో సంతసమధిక మగును. వివత్సరంపరలను వారవలీలగ చాటగలుగుదురు. ఇందుకు, శాంతవాతావరణమవసర మని, తేటపడగలదు. నిరాకరణోద్యమము ప్రారంభ మయిన పిమ్మట, కొలది తావులలో దప్ప మిగిలిన ప్రదేశములందెల్ల శాంతి ప్రబలియుండెను. నుఖసమయములందుకన్న ఆపత్సమయములందు మనోనిగ్రహమును నిలుపుకొనుట ఎక్కుడుకష్టము. ఇంతవరకు తలస్థించినవానికన్న దేశమున కధికారవర్గముద్వారా ఆపద లధికముగ తలస్థించు ననుటకు, పలునిదర్శనములు గనుపించుచున్నవి. కష్టము లధికమయిన కొలదియు, ఆత్మనిగ్రహమును రక్షించుకొనగలిగినపుడే శాశ్వతసామర్థ్యము వెల్లడియగును. ధర్మపరీక్షలో దేశము దిగ్విజయము గాంచును. అహింసావ్రతపు ప్రాముఖ్యము ఇప్పటివలె నిదివరకు గనుపింపలేదు. గాంధీమహాత్ముని సూరక పోగడిన లాభ

ము లేదు. ఆతని ప్రధానసాధన మగు అహింసకు ఎంతమాత్రము భంగము కలుగకుండునట్లు ప్రజలు కష్టపడగలిగినపుడే, గాంధీమహాత్ముని హృదయము సంతోషింపజేయును. ప్రజల వ్యవసాయ మును ధర్మమార్గమున బోవుచు, సౌఖ్యము నొనగలుగు. సౌఖ్యమునందే ఆనందము గలదు. ప్రజలనుభవించే ఆనందానుభవము స్వరాజ్యసిద్ధికి ఆధారభూతమగును. నేడు దేశమందంతటను గాంధీమహాత్ముని గౌరవార్థమై జరిగెడి యుత్సవములు, అహింసాప్రతీకమును నిష్కర్షగ నాచరించుటకును, స్వదేశీదీక్షను త్వరలో పూర్తి గావించుటకును, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి కవసరమగు పలువిధశక్తులను ఉజ్వలంపజేయుటకును, ప్రజలను ప్రేరేపించి వాని చరితార్థుల గావించుగాక!

హైందవశాసనసభ : స్వరాజ్యతీర్థానము

మజందారుగారు, అధినివేశ రాజ్య స్వాతంత్ర్య ప్రధానమునకు, నిర్ణీతమగు కాలమును నిర్ణీతమగు అంతరములను గుర్తించవలయు నని కోరుచు, హైందవశాసనసభలో నొక తీర్మానమును దెచ్చి రనియు, అందువిషయమై కొంతపడి చర్చ జరిగెననియు, తీర్మానమునకు కొన్ని సవరణలు ప్రతిపాదించబడె ననియు, పాతకులకు చెలిసియే యున్నది. అవిషయమై నిన్నటిదినము మరల చర్చ ప్రారంభమయ్యెను. మజందారుగారి తీర్మానమునకు జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారు మరెయ్యక సవరణను ప్రతిపాదించిరి. సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును, కేంద్రప్రభుత్వబాధ్యతను చేకూర్చుటకు ఉత్కృష్టమార్గ మేదియో విచారించి, సూచనల గావించుట కొకసంఘమును నియమింపవలె నని, జమ్నాదాసుగారి సవరణ వివరించుచున్నది. మజందారుగారు గోరిన కాలమునకన్న గూడ, సంపూర్ణ స్వతంత్రపాలనము త్వరలో చేకూరుట, తను యుద్దేశ మని, జమ్నాదాసుగారు నడిపిరి. కేంద్రప్రభుత్వమున ద్వంద్వప్రభుత్వపద్ధతిని నెలకొల్పుట యనావశ్యకమని, వీరు సూచించిరి. ఆంగ్ల వర్తకులగు ప్రైవేటుగారు, అశోక చంద్రగుప్త చక్రవర్తుల కాలమునాటినుండియు నేటివరకును; హిందూదేశమున వ్యక్తికరిపాలనమే కొనసాగుచున్నదనియు, ప్రజలలో నింకను పరిపాలనోత్సాహము విడితము గాలేదనియు, సంస్కరణములలో నింకను ముందుకు జనుట అపాయకరమనియు అభివృద్ధికి భంగకరమనియు, అందుచే తీర్మానమును సవరణలను సమూలముగ తామెదిరించుచున్నామనియు, బలికిరి. ప్రజాశయములపై బ్రిటిషు వర్తకప్రతినిధి కేంథటి సానుభూతి గలదో, యిందుమూలమున గ్రహీంపవచ్చును. బొంబాయి వర్తకులగు దాలాల్ గారు, మజందారుగారి తీర్మానమును ఇంతత్వరలో ప్రవేశపెట్టుట భావ్యము కాదనిరి. దేశములో విద్య వ్యాపింపకబోవుటయే వీరి యభ్యంతర కారణము. స్వరాజ్యమునకు పిమ్మట గాని, విద్య విరివిగ వ్యాపింప దని వీరు గ్రహీంపలేదు. విద్యావ్యాప్తము పూర్తి యగువరకు, స్వరాజ్య మాగవలసినచో, అది ఎన్నడును లభింపనేరదు. రా. బి. సి. యస్. సుబ్రహ్మణ్యం గారిక విదితవాదమును దెచ్చిరి. ఇట్టికోర్కెను గోరుటకు, ప్రజలనుండి యాదేశ మేమయిన గలదాయని, వివడిగిరి. దేశమునందు గాఢ మగు స్వరాజ్యభిలాష ప్రబలియున్నదను సంగతి సుబ్రహ్మణ్యం గారికి చెలియదు గాబోలు. వారి కొక సందియముమాత్రము లేకబోలేదు. శాసనసభ్యులు ప్రజాప్రతినిధులు గారను ఘోషను వారు విని యుండిరి. అందుచే ప్రజలకోర్కెలను వెలిబుచ్చు

ట వారు ఆవమానమని ఎంచిరో, లేక ప్రజలపై పగసాధింపదలచిరో, తెలియలేదు. డాక్టరు గవరు గారు మాత్రము మాతృదేశ స్వేచ్ఛ యవసరమని, ఎటుగైత్తి చాటిరి. ఇందుకు సంస్కరణశాసనమును సవరింపవలె నని తెలిపిరి. వంగ రాష్ట్రప్రతినిధి యగు అబ్దుల్ కాశీముగారు, ప్రజలింకను సూతనబాధ్యతలను నిర్వహింప నసమర్థులని సూచించిరి. మితవాదు లిదివరకు ప్రజల స్వపరిపాలన వార్హత నంగీరించుచుండెడివారు. సుకేంద్రనాథ బెనర్జీగారి శిష్యులగు కాశీంగారిండు లకు సయితము సమ్మతించుటలేదు. సర్. కలియం విశ్ శెంటు గారు జవాబు చెప్పచు, తీర్మానమును, సవరణలను ఎదిరించిరి. ప్రజాసామాన్యమునకు హైందవశాసనసభ ప్రాతినిధ్యము వహించుట లేదని చెప్పిరి. బ్రిటిషుప్రభుత్వము విధజించి, పాలించుట లేదనిరి. స్వపరిపాలన మిప్పుడు ప్రజలకు లభించిన, బాల్లివిషము సిద్ధించు నని, వీరు భయపెట్టిరి. దేశమును సమర్థించుకొనుటకు ప్రజలకు శక్తి చాలదని. కొలనమార్పులను జేసి, గాంధీ ప్రభుత్వలను సమాధానపరుచుటకు వీలగునాయని ప్రశ్నించి, అటుల వీలగునేని నిరాకరణ వాదు లందరును శాసనసభలలో బ్రవేశించి ప్రభుత్వము నడ్డగింపరా యని యడిగిరి. సర్. విలియం విశ్ శెంటుగారికి గల భీతి ఇందులో వెల్లడియైనది. పదివత్సరములవరకు, ఇందు విషయమై తలపెట్టవల దని సర్. ప్రాంతు కార్వరు గారు చెలిపిరి. కొంతచర్చ జరిగిన పిమ్మట, విచారణసంఘ మేతెంచుటకు నిర్దేశింపబడిన పదివత్సరములకాలమును తగ్గింపవలె నను శాసనసభాభిప్రాయమును ప్రభుత్వకార్యదర్శి కెయింకరు పవలయు నను సవరణను, హెయిలిగారు ప్రతిపాదించగ, సర్. విలియం విశ్ శెంటుగారు ఆ సవరణను కొంచెము మార్చి 1929 సంవత్సరమునకు ముందుగ ప్రస్తుత విధానమునుపునర్విమర్శింపవచ్చునని సూచించిరి. తుద కీసూచన అంగీకరింపబడెను. మజందారుగారు తమ తీర్మానము సుఖసంపాదించికొనిరి. శాసనసభద్వారా, స్వరాజ్యమును త్వరలో సంపాదించుట గగనకుసును మని, తెలిపెడి. భారతీయులు స్వీయసామర్థ్యము మూలముననే, స్వరాజ్యమును త్వరలో బడయగలరు. అందులకు, వారు ద్విగుణీకృతోత్సాహముతో కృషి సలపుట యావశ్యకము.

రాయపురము వైద్యవిద్యార్థులసభ

26-9-21 గల వ్యాయదీపికలో "విశాఖపట్టణ వైద్య విద్యార్థులు పాఠశాలకు బోకుండుట" మున్నగు కొన్ని అంశ ర్చనలు "అటుల" సంపాదకయవ్యాసములో నున్న నూర్చుకొన్న అకతవకపు వ్రాతలను ప్రాసీయన్నాను. సంకతిసందర్భములు సరిగా నెరుగక అట్టి అన్వయములకు వ్రాతలు పుట్టికావ్యుహణ భవ్యమును యెరింగిన సంపాదకుడు వ్రాయదగిన విషయములు కావు.

25-9-21 చెన్నైనగరము "రాయపురము వైద్య విద్యార్థులు ఒక తురకవిద్యార్థిగారి యాజమాన్యమున కొక సభ చేసి విశాఖపట్టణము విద్యార్థులపై తమకు గల గానభూతిని తెల్పుచు నొక తీర్మాన మొనరించి దానిని బ్రతికట ప్రకటించి నిశ్చయించెదట" అని వ్రాయబడియున్నది.

25 వ తేదీన జరిగిన సభకు ఒక తురకవిద్యార్థి యాజమాన్యమునహించె ననుట కేవలము అసత్యము. ఇదియునుగాక వ్యాయదీపిక వ్రాసినట్లు ఈ తురక విద్యార్థియే క్రిందటి క్రితవరెలలో విశాఖపట్టణము వైద్యవిద్యార్థులలో నమ్మకములను వ్యాపింపజేసినవారని నిరూపించుచున్నది.

గతసెలవరి మాసములో విశాఖపట్టణముకు చెల్లిన విద్యార్థులలో మహమ్మదీయవిద్యార్థి నేను ఒక్కడనే ఆరుటవైత వై విషయములు వాస్తవప్రాసినట్లు విన్నవ్వు పరుచుచున్నది.

మ. అబ్దుల్ వహాబ్ ఖాన్

వైద్యవిద్యార్థి

స్థానిక వార్తలు

భగవత్పాదా ప్రసంగసభ:— (21) శ్రీ కృష్ణ భాగవతముగారు నయనారు చరిత్రమును గూర్చి హరికథా కాలక్షేపమును రాగల ఆదివారము సాయంకాలము 4.30 గంటలకు తొందమండలం పాఠశాలయందు గావించురు.

చెన్నపురి హైకోర్టు ముఖ్యన్యాయాధిపతి:—

మెయిలుపుతిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—వై కాంటు చౌవకుటును గారిని చెన్నపురి హైకోర్టుకు ముఖ్యన్యాయాధిపతిగా నియమించినట్లు మాకు తెలిసెను సూతు తెలిసినది మేమువాసితిమి. వారికి 41 సంవత్సరముమాత్రమే. ఇంకవరకు వీరంత చిర్ని కయ్యునక నెవరు నిదవి నలంకరించి యుండలేదు. వారికికొడుకు కూతురుకలరట.

దేశాభిమాని పత్రిక.

అయ్యో, దేశాభిమానిపత్రికాభిమాని యగు దేశభక్తుల శాసనసభిరావుగారు ఈమాసములో 7 వ తేదీన కాలభక్త్యము కొండినారుగాన వారివారపత్రిక యగు దేశాభిమాని ప్రచురించుటకు వీలులేదుగాన ప్రస్తుతము ఆపివేయబడినది. ప్రెస్సుకు ముందు డిక్లరేషనుకు అర్హింపనినాము. అది వచ్చినతరువాత పత్రిక కలుగూడ డిక్లరేషను పొందెదము. అట్లు సంపాదించగలిగినచో అప్పుడు ఈవారపత్రికను క్రమముగా జరుపగలగుము. అప్పటినుంచి పూర్వమిచ్చియున్న చందాదారులకు పత్రికలను పంపగలగుము. కాలయాచనమైనందుకు తమింప ప్రార్థింతులు. చట్టి దుర్గప్రసాదరావు. మృతికొండెవారి స్నేహితుడును.

గంపలగూడెం కుమారజమీన్ దారుగారిపై

107,108, శెక్తులు ప్రయోగించుట

శ్రీ రాజాకోటూరి వెంకట కృష్ణారావు బహదూర్ గారు సుప్రసిద్ధ ఆంధ్రవిశాఖలలో పేరుపడసినవారు. వీరు కమాంధిరాజు కాలంజులై ఆంధ్రపద్మవెలకు శంకమునకు వచ్చి కెక్కిన రంగారావు, వెంగళరాయలనాటి కిర్తిని పునరుద్ధరణము చేసి లెను కర్మస్వమును ప్రభుత్వముఖమున కొల్పోవుటకు సిద్ధపడి, భాగ్య సత్సర్వసాధ్యులకి అహ్మికలు పొందుటకు చున్నాడు. లెను 1920వ సంవత్సర ఆంధ్ర నాదాజిల్లా మహాజనసభకర్మకు నడిపించి. ఈమధ్య బ్రహ్మపురములో నల్లబడిన నవమాండ్రుగారిజన సభాభివ్యక్తి మహిమలకు బోవుచు దానిలో విశాఖపట్టణంజిల్లా ప్రదేశములలో తీవ్రప్రచారమును సేపి ప్రస్తుత విశాఖపట్టణంజిల్లా చెన్నై తల్లిగిరి కేంథయు తోడ్పడిరి. శ్రీరాజావారు తమ అనుచరులతో బ్రహ్మపురమునుండి ఆంధ్ర సభలైవలవారు) నిన్న రాత్రి (27 వ తేదీ) తురగా ఎక్కువెక్కు వై విషయనగర ప్రాంతములకు విచ్చేయుచుండగ మంచి విశాసముయందు 2 గంటలు కాగా శ్రీకామాక్షిముఖోద్ధు కడ బ్రహ్మపుర డిప్యూటీ పోలీసుగూపరించెంట్లు గారిచే క్రిప్రా. కో 107,108 శెక్తులకుక్రింద నిర్బంధింపబడిరి. కేవలము ప్రజాస్వాతంత్ర్యమునై పాటుపడుచు మేనపొందిన జామీందారులలో నగరములకు శ్రీ రాజావారసంజీవాలిని నిర్బంధించుట ప్రస్తుత స్థితులలో కొప్పుబిజయముగ పరిగణించుచున్నది. ఇదివరకు విశాఖపట్టణం. గంజాంజిల్లాలు వెనుకబడినవను కదంతి కలను. కాని మహమ్మదాళీగారి నిర్బంధముచే విశాఖపట్టణంజిల్లా కళంకము మీపుమాసినది. అటుల నే వారు నిర్బంధముచే గంజాంజిల్లా గూడ మార్గదర్శి కావలెను. గంజాంజిల్లాభివృద్ధికి ఇట్టి నిర్బంధము న కలుగజేసినందుకు మా కేంథయు సంకతము.—చేదగుప్రభు భాగ్యరరావు.

హిందీ మొదటి వాచక కవి

సిద్ధవైవది ఈ వారములో ఇదినాట ఆర్థుల నిచ్చినవారికి వి.పి. ద్వారా పంపకున్నాము. ఇదినాటకు తెరుగులో ప్రకటింపబడిన హిందీ వాచకము లన్నిటికంటె నిది మెఱుగుగా నున్నదని అనేకులు మెచ్చుకొనుచున్నారు. ఇదినాటకు ఆర్థుల నిచ్చినవారుగాక ఇంకను వలయువారు వెంటనే వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును. (బాలశిక్షణ గాక ఇది కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రించుదుటవలన నలయువారు త్వరగా వ్రాసి చుకొనుట మంచిది. వలసినచో ఇల్లు వలెను. మేనేజరు

ఆంధ్రపత్రిక

గాంధీ మహాత్ముని చారిత్రము

మొట్టమొదటి భాగము

భారతదేశమునందు ప్రస్తుత సమయమున ప్రజల మనస్సుల నాకర్షించి ఒక సంవత్సరములలో భారతదేశములో మహాత్మర మగు మార్పుల కలిగించి బ్రిటిషుపాలకులను, ఆంగ్లేయులను కలవరపఱచుచున్న గాంధీ మహాత్ముని చరిత్రమును సంస్కరింపఁ జూరఁజూచుచున్నామే!

విద్యాభ్యాసము

మోహనదాసు కరుణాపాంధ్ర గాంధీ ఇంగ్లీషు భాషా ప్రకారము 1869 వ సంవత్సరము ఆక్టోబరు 2 వ తేది జన్మించెను. కాని గాంధీ మహాత్ముని మిత్రులు, బంధులు, ఆచార్యులు, ఎల్లరును సామాన్యముగ నాతని జన్మదినమును నేడే యాచరింతురు. గాంధీ గౌరవముగలిగిన యొక వైశ్యకుటుంబమున జన్మించెను. ఇతని తండ్రి పోర్బందరు సంస్థానమునందు ఇరువదియైదు సంవత్సరములు నివాసము నుండెను. సంస్థానమునందు తనకయి వ్యయమునండిన కార్యములు జరుగుచుండెనుగాని గాంధీండ్రివానిని వైద్యముతో నెదుర్కొని తన పట్టుదలనే సాధించుచుండెను. గాంధీ తల్లి హిందూ ఆచారములను చక్కగా పాటించుచుండెను. ఇట్టిదంపతులకు మన కథానాయకుడు కడగట్టు కొడుకుడు. గాంధీ కొంతకాలము కాశీయావారులలోను మిగిలిన కాలము లండనులోను విద్య నభ్యసించెను. మహాదేశముగ పేరొందుటకు పూర్వ మి త డు త న త ల్లి గా రి వ ద్ద నొక ప్రతిభనుబూనెను. ఈ ప్రతిభను ప్రతిష్ఠన వైకొనినగాని సముద్రమును దాటుట కుత్సరువులేదయ్యె. పనితనమునందుండిన గాంధీ- మాంసము, వద్యము, స్త్రీలు- ఈమూటినిగూర్చి తలంపనని దృఢప్రతిజ్ఞ వైకొనెను. లండను నగరమునందు విద్యనభ్యసించి బాధ్యుల పరిక్షయందు తీర్థుడై బొంబయి వెళ్ళెను. బొంబయి యున్నతనాగ్రామస్థానమున దక్కోలేటుగ ప్రవేశించి ద్రవ్యము సంపాదించు మొదటిదాని విశేషకాలచుట్టట నుండెననాడు.

ద్రవ్యవ్యవస్థ

దక్షిణాఫ్రికా నొక గొప్పకేసుగఁ గావించినవాడు. వైశ్యము నెట్లుచేరి ఆచరించు భారతీయుల విషయములను గురించెను. 1890 సంవత్సరమున ఆరేడు గున కేరెంచెను. నేటాలోని భారతీయుల స్వమునకు సాయపడవలెనను నోడేముతో గాంధీ తిరుగుచు దక్షిణాఫ్రికాకువచ్చెను. తోడిదేశీయుల దుష్ట ప్రభుత్వతో తనకైకొని పనిచేయుచుండెను. ఈ

లోపున 1893 వ సంవత్సరమునందు ఆంగ్లలకును బోయలకును పోరుపొసగినపుడు భారతీయులనొక చిన్నదళముగ నేర్పరిచి పాని యుద్ధములోనికి తీసికొనవలసివచ్చి ప్రభుత్వమును కోరెను. మొదట యీ ప్రయత్నమునకు తోడ్పాటు లేక యుండెను గాని చివరకు వెయ్యియైదు భారతీయులను నేనలోనికి తీసికొనిరి. భారత మైదలుల వైద్యముగ పోరాడిరి. ఆంగ్లల నేకులు గాంధీ తమ కొన్నేక సాయమును ప్రశంసించిరి. ప్రభుత్వము వారిక యుద్ధపతకమునుగూడ బహుమానముగ నొసంగిరి. నేటాలో నరడు బ్రిటిషు ప్రాంతసంఘము నొకవారిని స్థాపించి చాలకాల మాత్రమే గౌరవ కార్యదర్శిగ పనిచేసెను. కొంత కాలమైనపిమ్మట "ఇండియన్ ఒపినియన్" (భారతీయాభిప్రాయము) అను పత్రికను స్థాపించెను. ఈపత్రిక మిగుల వస్త్రదాయకముగ నుండినను ఆతడు ఓర్పు వహించి సాగించుచుండెను. కొంతమొదలగునందు భారతీయు లనేకులు నివాసముల నేర్పరుచుకొనియుండిరి. ఆచుట్ట ప్లేగు తలనూపినను, మునిసిపాలిటీ వారుగాని ప్రభుత్వమువారుగాని శ్రద్ధపువ్వకొనలేదు. గాంధీ రోగులకోజకు కాలల నిర్మించి పునరుద్ధములచాకి సాయపడెను. ఇట్లుండ నేటాలో నొక కల్లలము సంభవించి అందు గాంధీ పాల్గొనెని తలంచి ప్రభుత్వమువారు రాతనిని చెజునాలకు బంపికొని పారదాటు తెలిసికొని త్వరలోనే విడుదలచేసిరి.

సాత్వికనిరోధము

విముక్తియగుటతోడనే, గాంధీ కొంతమొదలగునందు తన న్యాయవాద వృత్తిని మరల సాగింప నెంచెను. ప్రాముఖ్యము ప్రభుత్వమువారు రేషియనులకు ప్రతికూలముగ నొకటియైన ప్రవేశనెట్టు నిశ్చయించిరి. వెంటనే గాంధీ భారతీయులకు లెల్లగ సమావేశపఱచి దృఢముగను, వైద్యము గను నున్న గాని జయము గలుగదనియు సాత్వికనిరోధమే తరణ్యమనియు బోధించెను. ఈవిల్లన కేమాత్రము లోబడగూడదనియు సాత్వికనిరోధ మవలంబింపవలెననియు తీర్మానమయ్యెను. ఇంగ్లాండునందు ఆందోళనగావించవలెనని యచ్చటికి గాంధీ వెళ్ళెను గాని యుపయోగము లేకుండెను. తిరిగివచ్చిన పిమ్మట గాంధీయు మరొకదాని నాయకులను బంపికుతులైరి. బ్రాహ్మణులు ప్రభుత్వపక్షమున స్వట్టునేననియు భారతీయుల పక్షమున గాంధీయు నొకయొడంబడిక గావించుకొనిరి. సాత్వికనిరోధాలంబన కాలమున ఆతడు మరలెందుమారులు చెజుకల

శిక్షయనుభవించెను. అనేకులు కూరమగు హిందూలను లోనైరి. కొందరు మదరాసువారు ముఖ్యముగ తమిళులు ప్రాణముల గోల్పోయిరి. భారతదేశ మానవసంఘమునే లక్షలకొలది మానవులు ప్రోగుచేసి దక్షిణాఫ్రికాకు బంపెను. గోఖలేయును, గాంధీయును దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమునండి కొన్నివాదానముల నైకొనిరి.

గోఖలే మరణము

భారతీయుల యిక్కట్లల నాపుటకై కైకొనిపొరాడి పోరాడి గాంధీదంపతులు చివరకు దక్షిణాఫ్రికావరకు ఇంగ్లాండు మీదుగ స్వదేశముచేరిరి. అప్పటికే యుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. 1915 వ సంవత్సరములో గాంధీదృష్టి వేటువిడచును మారెను. గాంధీ వైపితుడు, గురువునగు గోపాలకృష్ణగోఖలేమహనీయు డాసంవత్సరముననే స్వర్గస్థుడయ్యెను; భారతదేశ రాజకీయములను చక్కగా గమనింపవలెనని తలచియుండిన గాంధీ కీముడపాపు దుగ్గురముగ నుండెను. కాని దక్షిణాఫ్రికాలోని యనుభవమే గొప్పపాఠమై యొప్పెను. గోఖలేస్థాపించియుండిన భారత సేవక సంఘమునందు గాంధీ సభ్యుడుగ చేరునని ప్రజలనుకొనుచుండిరి. కాని రైటుఆనరులు శ్రీనివాసకాశ్రి, గార్యక్షులుగ నుండవలసిన సేవకసంఘము నందు గాంధీకి ప్రవేశ మెట్లుండును? ఎట్లులైననేమి, గాంధీ ఆసంఘమునందు చేరుటకష్టపడలేదు. స్వయముగ నాయకత్వమువహించి భారతదేశమునకు స్వరాజ్యమును నులభముగ సంపాదించవలసియున్న యతడు మరొకసంఘము నందు చేరుటెట్లు తటస్థించును?

సత్యాగ్రహశ్రమము

గుజరాతులోని అమృతాబాదు నే తన ముఖ్యస్థానముగ నుంచుకొని గాంధీ సత్యాగ్రహశ్రమమును స్థాపించినాడు. ఇందు సుమారు కందమందికి వైగా నున్నారు. సత్యాగ్రహ ధర్మమునందు గాంధీకి విశ్వాసమున్నను, ఆశ్రమమునందు మాత్రమేటి భేదములు పాటింపబడవు. బీదవాడును భాగ్యవంతుడును ఆశ్రమమునందు సమానులే. చారివారి పనులను వారే చూచుకొనవలెను. గాంధీ దంపతులుగాని, గాంధీ కుమారులుగాని, ఎల్లరును తమపనులను తామే స్వయముగ జూచుకొనుచు శిష్యులకు మార్గదర్శకులగుచున్నారు. ఆశ్రమవాసులు హృదయ వైరత్యము గలిగియుండవలెను. ఆశ్రమమునందు రాటుముతో నూలువడకి, ఆనూలుతోనే మగ్గములమీద బట్టలను నేసి ఆ బట్టలనే ధరింతురు. ఈ వస్త్రముల నితర ప్రాంతములకు బంపుటకు పిలువదుగాని మొన్న మొన్నటి వఱకు ఉపాధ్యాయులను మాత్రము బంపుచుండెడివారు. గాంధీ దంపతుల యాదరణ క్రింద నీ యాశ్రమము దినదినాభివృద్ధి నొందుచున్నది. ఈ సత్యాగ్రహశ్రమము సమర్థతనది యొడ్డున నున్నది. ఇందు ఒక్క గుజరాతువారేగాక, ఇతరులు గూడ నుందురు. హిందీభాష నేర్పబడును. రాజమండిములందు నివసించుచు, పేదవారి కష్టముల నెఱుంగని మహనీయు లీయాశ్రమము నొక్కమాట స్వయముగ సందర్శించిన వారి గర్వము కొంత వఱకు తగ్గక తప్పదు. స్వయంసాహాయ్యమే యీయాశ్రమవాసుల పరమోత్కృష్టమగు సుద్దేశము. ఈయాశ్రమము నాదర్శముగ నుంచుకొని యితర ప్రాంతవాసులుగూడ అచ్చటచ్చట నెలకొనినారు. మన యాంధ్రదేశమునగూడ నెల్లారు పల్లిపాడులో నొకటి స్థాపింపబడి చక్కగ పనిచేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. భారతీయులెల్లరును స్వదేశోద్ధయమునకు ఆహ్వాన దాబాదుసత్యాగ్రహశ్రమము పుట్టినిల్లని గ్రహించుచున్నారు.

కాశీ విద్యాలయసభ

సుమానొక సంవత్సరకాల మూలకయుండి భారత పరిస్థితులను సాంతముగ కనుగొనెను. కొన్నికొన్ని ప్రదేశములలో పర్యటనముగావించెను. నెల్లూరులో జరిగిన మదరాసు రాష్ట్రీయ మహాజన సభకుగూడ గౌరవ ప్రతినిధిగ వెళ్ళెను. ఎచ్చటెచ్చటెల్ల నను, స్వదేశోద్ధయము, అహింసయున్నగు విషయములే ఆతని దృష్టి నాకర్షించెను. 1916 వ సంవత్సరమున ఫిబ్రవరి 4 వ తేది కాశీ విశ్వవిద్యాలయ వేడుకలకు మహారాజులును, గొప్పవారును, అనేకులు సమావేశమైరి. ఆసందర్భమున గాంధీయుకయు పన్యాసమొసంగెను. గాంధీకి ప్రారంభదశనండి నేటికనుకును గూడ భేష మన్నను, రహస్యమన్నను, మిక్కిలి యేనగింపు. అట్టి గాంధీ మహారాజులయెదుట గొప్పవారి యెదుటనాదొక మహాపన్యాసము గావించెను. అందఱును సానధాన్యుగ విశ్రమించిరి. ప్రతివారును ఆతని ప్రతిభను వైశ్యమును చూచి యచ్చెరువొందుచుండిరి. కాని అనిశ్చయము మూత్రము గొప్పవారిలోలాగున గాంధీని ప్రశంసించు కొనుచుండ సహించలేక కొందరితో గుసగుసలు మొదలు పెట్టెను. సభయోగివని

అంతటమునుజూచుచుగారు ఇందులకం గీక కరిచిమన,

వా యా యూజుగూడ ను గాదని మ
 చున్నది. పోనిండు. త్వరలో ఆ సంఘమున
 ట జేతుడు గాక అని విశ్వసించుచున్నాడు
 రమున ఈ జేతమునందు నిష్పన్నము కలిగినది.
 కాంతచిత్తులను జేయటకు విఘ్నరీయాని
 ప్రకటనము ను గా నిం చి కి. ఆ మె
 డే పరిపాలనమును నూతనముగా ప్రారంభించె
 మును గూర్చిన యొక చిత్రకథ యిచ్చట నివృత్తు
 నున్నది. అంగ్లజేతపు రాజులకు మరతకుక అను
 తేదముగ నున్నది, "సర్వహక్ సురక్షకురాలు" అ
 నని బాదిని భావించుట భావించు రని యిప్పటి ప్ర
 వలానే చమత్కారముగ నున్నది సమస్తప్రధానమయ్యి. ఇట్టి
 భావించెనుగాని జేతములోని మరతము కన్నీటికిని ప్రతికూల
 మగు నొక మరతమునకుమాత్రమే సురక్షకురాలును సర్వహక్కులుగూ
 నని జేక భావపరిష్కారమునకు ప్రధానమయ్యి కలిగితి. గాన
 ప్రధానమయ్యి ఆచరించుచున్నవలదలంచుచు మహా కావీగాని
 కూడ న డి గ ను. ఆ మె ఆచరించుచు న డిం త
 ముగ్ధ మునంగీకరింపలేదు. ఆ మె నూచన
 ననుసరించి డెర్బీ ప్రభు వ్యాప్తకును మరల సవరించి వ్రాసెను.
 భరతఖండప్రజలపట్ల మహారాజుకిగల తాత్పర్యము ఆ ప్రకటనము
 నందలి మొట్టమొదటిభాగమునందే వివరింపబడినది. భగవత్కృపా
 తేజమువలన మామతవాధ్యతలను మేము మహాత్పర్యముగాను
 విశ్వాసముతోను నిర్వహించెదము అని మహారాజు వ్రాసిన
 డి "క్రైస్తవమతమునత్యంతమును సంపూర్ణవిశ్వాసము మోపుచు
 మతవిశ్వాసమువలన కలగు చిత్తకొంతిని కృతజ్ఞతతో మేముం
 గీకరించుచున్నను మాచే పాలింపబడుచున్న ప్రజలతో నెవ్వరిని
 గూడ మామతమునే వారుగూడ విశ్వసించవలసినది నిష్పందించు
 మాకు మేము వలయునుచున్నాము" అనువాక్యమందు
 వ్రాయబడినది. ఇటులన్నను కవిచాణియ 2-1/2 కోటిల
 మండి అ స్వ మ ర భావములను కొన్నిటిని మామెని ప్రయో
 గించుటకు ఫీ ర్మా కీ ల వ త్త ము న ప్ర భు త్వము
 (క్రాన) ప్రయత్నించుచుండెను. ఆభావము తెవ్వరితో నేనెరు
 గనగాని, మహామృత్యులని మూలము కావు. "ఎవరు ఏమత
 మును విశ్వసించి ఏమతభర్తృముల ననుష్ఠించుచున్నను మతభర్తృ
 ములు బట్టి ఆదరింపట బాధించుట జరుగదు. నిష్పాక్షికముగ
 వెల్ల కావలెను శ్వాంతసంరక్షితులగుదు" రని అందు వ్రాయబ
 డెను. విచారణ చేయుదురని నేను విశ్వసించెదము. మాచే
 వియమితులకు నువ్వోగు తెవ్వరును భరతఖండమునందలి ప్రజల
 మతవిశ్వాసములను తౌజావిధానములగూర్చి ఎంతమాత్రమును
 కదిలించుకొనరాదను. "చరిత్రకావించుకొనినతివ్రాగనామునకు
 పాత్రులగుదురని మేము ఖండితముగ వాదించుచున్నాము" అని
 గూడనంద్ర వ్రాయబడినది. ఈయనవ్యోగులలో మొదటియువ్యోగి
 రాజువలెనిదియే అని ఆ ప్రకటనము నం దే తెలుపబడినది.
 ఇట్లు ఆరాజప్రతినిధి అ ము లి నైనకే మా మ ర
 విశ్వాసములకుగానూ మామె కేసుచేసినది నేను శరలంచుచున్నా
 ను. ఇతడు మామె నేయిండుచున్న యితరవిశ్వాసములు విశ్వా
 ప్పూర్తికింక యితరకావీలే అగును. (మధ్యాహ్నము 2-25కు
 విచారణకర్త పరాశరమునకు లేచెను. మరలవచ్చినప్పుడు మ
 హామృదాలిగాడియ నుడిగితి. ఆ ప్రకటనము నందలి కదపటి
 వాక్యమును మహారాజుగారి స్వయముగనే వ్రాసెను. కానిభార
 తీయుల యొక్కయునందు మాధ్యమములు కారపర్యప్రయందు
 ముగ్ధద్రుమను వారికృతజ్ఞతకుండు మాయలైన బహుమానము
 ను, కలవు. మేమును మాక్రింది యువ్యోగులను యామాళిరికల
 ను నెరవేర్చుటకు వలయు కల్గిన దైర్యమును మా (కారతీయ)
 తలు ఆభివృద్ధికిరకు సత్వేక్షయిదో సంగుగాక" అని ఆమె
 కిటిఫుండియ రాజ్యాంగవిధానమున కీ ప్రకటనము మూలము
 ను ఇట్ల మ యా లా ధార మ ని త లం క డ ట చే
 నది 50 ఏండ్లకు మహారాజుగారి భుక్తుడు ఎవ్వరు
 సావ్యభౌముడు 50 క వార్షికోత్సవ సమయమున మదియొక
 ప్రకటనము గావించెను. ఇది నూతనక ప్రాశంభ మని అంతు
 కాకాని వివరించెను. ఈ రెండు ప్రకటనలకు మధ్యకాలము
 50 ఏండ్లలో జరిగిన విషయములను మే ముర్తన మనస్సాక్షి
 తోమకు నిష్పక్షపక్షి తోమకు మదిలించితిమి. పాతికులలో
 నెవ్వరును కార మతవిశ్వాసములకు మతావాతములకుగాను బా
 ధించవలెదు. అవర్తుల నుడిగితి. అంతరకు శ్వాంతసంరక్షితు
 లైతి. విశాఖకిరలో వేరొకడు మతసామ్రాజ్యము కల్పనాచారా
 తుల వగరవించుకుండనే శ్వాంత విచారణను పరిపాలనమును
 జరుపెడినది. అని అందు ఆరాజుండును వివరించెను. వార్షిచక్ర
 రసిగాను రాజ్యాంగవిధానమున కేసులినప్పుడు 24-5-1910 క

(సశేవము)

అకాలమున పడేంట్లకొకసారి బవేరియాలోని గ్రామవా
ములు క్రిష్టియన్ మను నాటికరూపము ప్రవర్తించినాడు. 1820
సం॥ న ఈవాటికమున కుమార్తె అమృత గాను ప్రాచీనుని ప్రద
ర్శించిరి. దా ని వి చూ చుట కు లక్షలకొలది ప్రజలు
జేరినాడు. మనమిత్రుడు డైరెము ఈప్రదర్శన
వలన నుటకు వెళ్లిరి. నాటికమును చూచుటకు వచ్చినవారు
ప్రజలమును చూచుచు ఎటుల ఆనందించుచున్నదో చూచి
గానక కన్నులనీనూచి, భగవానునివలె ప్రజలను మోచుటకు
గాను ఇట్టి నాటిక ప్రదర్శనములే ముఖ్యమని యెఱుంగుచున్నామను.
వెంటే ఆ నాటికమును ఇంగ్లీషున తర్జుమాచేసి ప్రకటించెను.

గాంధీ దేహాతుని సంచారము

పశ్చిమాంధ్రమండలములు

(మా ప్రత్యేకవిలేఖకుడు)

५३३

కడవు, పెద్దెగురు 28:—పునఃవలయు రహస్యముగ ఆ
లంకకరింపబడెను. కడవపాగులు సభ జరుపుటకు మంజీపయ్యర్న
ముగిసిరిగాని వాదాపు 50 వేలమంది వచ్చియుండుటచే
20 వేల కాల్ము సభయందు కొంచెము అల్లరిగననడెను. అల్లరి
జరుగుచున్నను మహావృద్ధు డౌమనివారణమునకు ధనసహాయము
లేయవలయునని ప్రజలను కోరెను. కొద్ది మొత్తము మా
త్రమే వసూలయ్యెను. స్వాగతస్వత్రములు పద్యములు మున్నగు
సవి సగువుట ముదియగనే మహాత్ముడు పరమస్వనింప మొదలిడెను.
మొదట ఉగ్రులొ మాట్లాడెను. పిమ్మట ఇంగ్లీషులొ మాట్లాడెను.

మహాత్ముని ఉపన్యాసము

మనము నిన్యానపుత్రములలో పద్మములలో కాలహరణము చేయుచుండుట మిగులవ్యవసరముగనున్నది. ఈసంవత్సరము ముగియుటలోను పంజాబుభూమినుండు ప్రతికాదము చేయవలయుననియు, స్వరాజ్యము సంపాదించవలయుననియు, భిలాపతునమనన్యపరిపక్వరించవలయుననియు, ఆశీసోదరులు మున్నగు నిష్పంధింపబడిన మనశ్చిత్తులను విడుదలచేయవలయుననియు మనము తీర్మానించుకొనినను మనలో ఒట్టుబాటులేకున్న ఈపని ఎట్లు చేయగలము. ఈ సభ మనకార్యక్రమక్తి న్యూతర తెలియజేయుచున్నది. ఒకగయికాలము మనమందరము వృధాపరిచితిమి. అట్లుచేయక మనమందరము యీగంటుసేపు హూనడికిన ఎన్నియోవేల రూపకముల సంపాదించి ఆకలిచే నిధానముచున్న ట్రామ్మపదేశము లందుందు మనసోదరుల కెంతయో హాసముమొనర్చియుండుము. ఇట్టికార్యక్రమక్తి లేకున్న స్వరాజ్యసంపాదనము మిగుల కష్టమగును. ఇచ్చటివారు స్వరాజ్యసంపాదనమునకై పాటుపడుటలేదు. స్వదేశకొరకు మిరుచేయకలిగినంత హాసము చేయుటలేదు. ఇది నాకు దుఃఖితరమగు విషయము.

అప్పుడు పై నాకు అభిమానము.

అంధ్రదేశమునందలి నాయకులు ప్రజాశక్తిని ప్రోదేశించి, ఇట్టి సమాహమును కాంతముగ జరుగునట్లు చేయవలెను. అంధ్ర దేశపు పుటలై నాకంఠయో శ్రీరకటని నెన్ని పర్యాయము లావ్రాసినాను. నాశంపుడుగూడ అట్టి ప్రతియే యున్నదని తిరుగ చెప్పుచున్నాను. సనముమనకేర్తులన స్వాధీనమునందుంచుకొనక పోయినచో దౌర్జన్యము నెట్లెదుర్కొనగలము? సన్మానసంఘ మువారు, పునంద సేనకులు, ప్రజాసమాహము తాము కాన నోల్లంఘనమునష్టించుటకు అనుష్ఠులని తాపే ప్రకటించిరి. మీరు కానోల్లంఘనమునకై చట్టానికి మిట్టివారి అనుజ్ఞ కోసినచో నేను సుప్రార్థముగ మీకోరికను ఆనానించగూడదని వాదించెదను. ఈ సనమాహమునంగు అయిదారుగురు దురుద్దేశముతో దౌర్జన్యమునకు క దే ౧౪ యా శివచో రక్తము న్రవించి యుండును గదా. వెంటనే వారాధ్యక్షివానితేజుకు లివిషయము దేశమంతయు వ్యాపించునట్లు తుతివార్తల వంటి, మీరే నాస్వ రాజ్యమున కర్తులని నిగనించి యుండురు. ఇంత చిన్న జనసము హమునందే మనము కాంతము స్థాపించుటకే పోయిన 30 కోట్ల జనసమాహము నెట్లు కాంతముగ మంచుకొనగలము.

అయినను దేవుడు మనపక్షమున నున్నాడు. దైవసహాయమువల్లనే ఇంక విజయమునకు గాంచగలిగితిమి. అయినను మనము దైవమును సమ్మతి పునఃప్రమాణము మొనర్చుకొంటుంటే బాధిహింసలను, కృతఘ్నతలనుకొనము. కావున మనము మన శత్రువును ప్రాణహింసకొనముకొనక, దౌర్జన్యరహితము, స్వదేశి, హింసరహితమైనట్లుగా నికమ్యము మున్నగు విజయములపై నా అభిప్రాయములు ఇతికలగా ప్రకటింపబడినవి, ప్రకటింపబడుచుండును.

సాగిరిమణిబాబా! మీసోదరులు సోదరిమణిబాబు, మీ జిల్లా సమీపమునందే తామయిష్ట బాధకుచున్నారు. మీ రందరు కూలుకుడుటకు బాగుగ నేర్చుకొని, రాటుములు తామ ప్రాంతములందు పంపివేట్లనెడను. మీరు మీ ఆభరణములను, ధనము, యాతామనుచే బాధపడునాటి సహాయముకొర కియ్యి పలుకును నది తిరుగ కోరుచున్నాను."

స్వచ్ఛమైన నేతకులు అధికారులు వసూలుచేయ మొద
తెడితే, ఆ నేతకులు ఉంగ్రములు, మురుగులు మున్నగు నవి ఇచ్చి

నేనీది. కడప పావుల ఏర్పాటులు చాలావరకు బాగుగా నుండెను. గాని జనసమూహము అధికముగ నుండుటచే సభ కార్యముగ జరుగలేదు. మహాత్ముడు, సోపానికారు మిగుల వినుగుకొనినట్లు కనుపడినది.

కృష్ణాతి గి గంటలకు బొంబాయి మెయిలాలో నువ్వో
 తుడును అతని యనుయాయులును తాడిపత్రికి వెళ్లిరి.

తాదీపతి

మహాత్ముని యుతన్యాసము

ఈ దినము కాలచరణముధికమైనది. కావున ముఖ్యమైన విషయములగురించి కొంచముసేపు మాట్లాడెదను. భిలాభరునము న్నగ్ర పరివర్తనముగైచి, క్రైష్టియనేన నాయకులకు విముక్తిచేసి స్వరాజ్యము ప్రాప్తించవలయుననిన యీక్రైందివిషయములను మీరు గమనించవలెను. జిల్లాకార్యగమనంబునును మీకునుగల భేదములను పరస్పర చింతింప కుదుర్చుకొనవలెను. ఇచ్చట తమ మధికముగ నుండుటచే తన్నివారభారమై మిసర్వకై వినియోగించవలెను. సాంద్ర మహమ్మదీయులు విశవత్కము గలవాడై ప్రపంచమున నుండును. ప్రభుత్వమువారు దౌర్భాగ్యమునకు పురికొల్పుచుండినను కార్యముగనుదదవలెను. విదేశవస్త్రములను స్వీకరించిన పంపవలెను. లేకున్న అగ్నిహోత్రునకు ఆహుతిగ నియ్యవలెను. మీలో ముసలివారుగాని, ధనవంతులుగాని దర్శిదులుగాని, వక్రభాగాని, గుహాస్థాలుగాని, స్త్రీలుగాని, పురుషులుగాని, తిరువారనకలందరు రాటము త్రిపుట విధిప్రకర్యముగ గ్రహించి స్వదేశవస్త్రమును అవలంబింపవలెను. కాదము త్రాగుట వ్యభిచారమున్నగు వ్యసనములను విరక్తజింపవలెను. మీ పంపన సోదరులను అవమానపరచు బ్రాహ్మణులు ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొనవలెను. బ్రాహ్మణులు లోకమునకు నేవనీయటకు పుట్టినవారు. బ్రాహ్మణులకు నేవాధికారము హృత్మేయున్నది.

పుణ్యవంత మగు యీశివాకాశి నదీపుణ్యస్థానమునుండి చెప్పుచున్నాను. ఈ మాట నిజము. నేను చెప్పినట్లు మీరుచేసిన చో మనము యీ సందర్శనము ముగియఁబల స్వరాజ్యము స్థాపించి, భిలాభతుసువస్థ పరిష్కరించి మనమితలను తైదు నుండి విముఖుల జేయగలము.

సోబానిగారి యుపన్యాసము.

అజయసోబానిగారు ఉరుసుభాషలో ఇట్లు పన్యసించిరి
మీరు నాకోసంగినవ్యాకరణమునకు వందనములు. ఈవందనములు హృదయపూర్వకముగ నిచ్చుచువిగావు. మనము చేయదలచిన కార్యము మహత్తగమైనది. యద్యము చాలగొప్పది మనకల్గి మిగుల స్వల్పము. స్వరాజ్యముకొరకును, భిలాభముకొరకును మనము బ్రతిమలప్రభుత్వముతో యద్యము చేయమొదలిడినాము. ఇంకను వ్యవధి మూడుమాసములు మాత్రమేయున్నది. ఇట్టిసమయమున సన్మానపత్రములు, పద్యములు, శుష్కములు, ఊరేగింపులు ఆర్జునులతో కాలము వృథావుచ్చుచున్నాము. నిన్ను నేడుజరిగినకథనముమాడగ నాకు మిగులచింత కలుగుచున్నది. ఇచ్చటమాటలు. అధికము పని స్వల్పముగ కనపడుచున్నది. మహాత్ముని ఆగమనము తెలియగనే అందరు ఖద్దరునస్త్రములు కొనుచున్నట్లు కనుపడుచున్నది. ఇట్లు చేయుట మహాత్ముని మోసపుచ్చుటగాని అతని ధర్మ సత్వ అదర్శమును అవలంబించుటకాదు. ఇంతసమత దయార్ద్రహృదయముగల మహాత్ముడు నాయకుడుగ నుండక నావంటివాడే నాయకుడుగ నుండిన ఇట్టిసభలు జరుపుట నిలిపివేసిగముందును. మహాత్మునిసందేశము మీరు సంతృప్తముగ గ్రహించలేదు. ఎల్లప్పుడు మీరు స్వదేశవస్త్రముల ధరించవలయునేకాని మహాత్ముడు రాగానే ఆవస్త్రములను కట్టువాడు; పోగానే పేరువస్త్రములు కట్టుట ఎంతమాత్రము ధర్మముకాదు.

రాత్రిమగియవచ్చుచున్నది. శ్రీధ్రుకాలబులలో తెల్లపా
రును, స్వరాజ్యభాను దుదయించగలడు. అయితే మీరు సోమరు
లై, సూర్యోదయము నాపకుడు. మహాత్ములిమీద మాధభక్తితో
స్వరాజ్యము పొందజాలము. కార్యసాధ్యమునకు పురుషప్రయ
త్నము, ఈశ్వరానుగ్రహము చెందును అవసరమే. మనభర్తృము మ
నము నిత్యహించవలెను. మీకు వధువటయం దుత్సాహము లేదు.

అహింసయం దుత్సాహము లేదు. అర్ఖానారము

దువతేదు. ఇట్లు వానరులవలె మనము పనిచే? _____
మునుండి విముక్తులము గాము. మీరు పురుషులను చూస్తేరి.
నకు గడంగవలెను. ? (ప్రాణముల

ఉపన్యాసము ముగియగానే విశేష ప్రతిపత్తి
చేయబడి దహింపబడెను. స్వరాజ్యవిధికి
భనము వహూలు చేయబడెను. వివాదాన

పిమ్మట మహాత్ముడు శ్రీనివాసాధిపతి :
మహాత్ములకు స్వాగతమిచ్చెను సమర్పించిరి. మహా.

ప్రతిమనుగురించి మాట్లాడి టౌనునివారణమునకు ఆహ్వానించి కోరెను. అనేకులు తమ ఆభ్యుదయముల నిచ్చివేసిరి. 1870వ సంవత్సరములు వనూలయ్యెను.

మహాత్ముడు సిబ్బందితో ఈవేళ రి గంటల పండితా
కర్నూలుకు వెళ్ళిరి.

చాటివ్రతి నెట్టంబరు 29:— నేటిదినము ఉత్తరము 5
 గంటలకు మహాత్ముడు శిష్యుని చాటివ్రతి చరిరి. 3 గంటలకు
 మునిసిపలభవనమునద్ద పురపాలకసంఘమువారి స్వాగతము
 ను పుచ్చుకొనిరి. అప్పటికే ఆలస్యమైనందున మహాత్ముడు దీర్ఘ
 ప్రస్థానమియ్యదలంబుకొనలేదనియు, మునిసిపలుసంఘసభ్యులు
 ఈఉద్ద్యమమున కెట్లునడాయముచేయవచ్చునో గలింపినదినము
 ననే రాను చెప్పిననియు అప్రకారము జేయుటయొక్క
 తుడు చెప్పెను.

పిమ్మట ఉత్తరపి నాకినది ఇసుకలో గొప్పసత్త జరిగెను.
40 రేక 50 వేలమంది ప్రజలుచచ్చియుండిరి. సన్మానసంఘము
వారి ఏర్పాట్లు చక్కగానుండెను.

ఒక స్త్రీ సభ గూడ జరిగెను. అందఁనకులు తమయాభరణముల స్వరాజ్యుని కర్పించిరి. ఇద్దరు బట్టల ప్రదర్శనము జరిగెను. ఏబదివేలమంది ప్రజల కన్న దాముచేయుట కోర్పాటులు జరిగెను.

కర్నూలు-చేరుట

(మా ప్రత్యేకప్రతినిధి తంతివార్త)

కర్నూలు, సెప్టెంబరు 30:— మహాత్ముడు కర్నూలుకు వచ్చు మార్గమందు ప్రజల సేకచోట్ల వారిముఖసందర్శనము గుంపులు గుంపులుగా చేరిరి. గుత్తి, గుంటకల్లు ప్రేష నులలో మహాత్ముడు, మాలానాగరలు స్వదేశీ, అహింసను గురించి ఉపన్యసించిరి. నిన్న రాత్రి అహింసాచలం ప్రేషనులో ప్రజల సమూహము వివేకముగ వెరిగి పోయెను. మహాత్ముని విశ్రాంతికి భంగము గలిగించు పరిణామం కటప్పయ్యగారు ప్రజలనందరిని వేడుకొనిరి. వారు శాంతముకలిగియుండిరి. మహాత్ముని రయిలుపెట్టెను పుష్పములు, పతాకములు, తోరణములు మున్నగువానితో నలంకరించిరి. కర్నూలు ప్రేషనులో వారికి అత్యద్భుతమైన స్వాగత మిచ్చిరి. పురమంతయు సోగసోగ నలంకరించుచుండినది. కర్నూలు స్వాగతము చక్రవర్తులకిచ్చు స్వాగత మనవచ్చును. పురపాలక సంఘము ఇతర ప్రజాసంఘములు సన్మానప్రత్యేకములను సమర్పించెను. మేడం వెంకయ్యశ్రేష్ఠిగారిని అభినందించవలయును. కద్దరు వస్తుధారణము విశేషముగనుండెను. ఈదినము మహాత్ముని జన్మదినము గాన సభారంభమున వేదాధ్యయనము, మసల్గాను ప్రార్థనలు జరిగెను.

హరిసర్వోత్తమరామగారి తంజీవార్

మహాత్ముడు కడపనుండి బయలుదేరిరాగానే, కడపలో
నలుగురు నాయకులను ప్రభుత్వమువారి చెప్పినట్లు తెలియ-
చున్నది. వారిని అభినందించవలయును. భావికాలము నిట్టిభాదల
కోర్పుకొనుటకు మనమంతరము సిద్ధముగా నుండవలయును, అ-
హింసావ్రతమును పడలకూడదు. నిష్పంథములు హెచ్చేకొలది, మ-
నము కాంతిచిత్తులై అధికారులకు విషయపూర్వకమైన విధేయత
చూపి, కారాగృహములకు వెళ్లవలయును. స్వదేశీవ్రతావలంబ-
మును పడలకూడదు. దత్తమండలము లీ వ్రతావలంబము-
నకు తగియున్నది. పలుకుబడిగల మహానీయు-
లు, ముఖ్యముగా కాటకస్థలము లందు రాటుములను ప్రజలకిచ్చి
త్రిష్టమనవలయును. ఈ కార్యమునకు నేను వలయు ధనమును
ఇయ్యగలవాడను. ఈపనిచేయుటకు ఇష్టముగల నాదత్తమండ-
లముల మిత్రులు నాకు బల్లారి చిరునామాకు తంతివార్తలను
బంపవచ్చును.

కడపజిల్లా క్వార్టెసు ప్రచారకులు రామమూర్తి వీరభద్ర
రావు, పున్నయ్యకాశ్రు శ్రీరాములు నిష్పాదించబడిరి. వార
తాళములు లేవు. కాంతముగ నున్నది.

అగ్రహారమున నెట్టిదో యెఱుంగని మహానీయము కియమృగారి య సభ్యులచేతయు గురుగులను కలవరపఱువలేదు. వాస్తవమున నెఱుకపడచుచు తరువాత పత్రికలకు సమాధానము బంపెను. అప్పటిలో దెసంటమ్మ స్వరాజ్యము, జాతీయవిద్యాయనవివరలో ప్రజలను విద్యార్థులను ప్రమింపజేయుచుండినందున యీ సభ్యులంతటితో సమసిపోయినది. కాని నేటివరకే నాడును గాంధీ యెన్నడును భర్తమాగ్గమును వీడదనియు, ఎట్టి విపరీతములైన నీ పృథ్వీనామిణియే దిగ గలదనియు కనుగొనగలిగిరి.

భారతదేశానుభవము

1916 వ సంవత్సరాంతమున విహార రాష్ట్రములోని నీ జిల్లాకు యజమానులు తమ కూలివాడైన హిందూమండలి. గాంధీ బూ విషయములను స్వయముగ విచారించుటచే మోతి హరిజన్ వెళ్ళెను. మేజిస్ట్రేటు రాకూడదని యుత్తరప్రదేశ్ ను ధిక్కరించి వెళ్ళి యన్ని విషయములను కనుగొని ప్రకటించెను. ఇందుకు ఫలితముగ నొకవిచారణ సంఘ మేర్పడి కూలీల కష్టములు తొలగెను. వీహారు కాసనభూలో ప్రభుత్వమువారు తమ పోరబాటును తెలుపుకొని గాంధీ సాయమును ప్రశసించిరి. 1917 వ సంవత్సరాంతమున తెయిరాలో కాటకము సంభవించి రైతులు తమ సర్వస్వమును విక్రయించుకొనుచుండిరి. ప్రభుత్వముకు పన్నుల చెల్లింపవలదని గాంధీ వాకి బోధించెను. వారును ఆలాగుననే సాత్వికనిరోధ మనలించిరి. ప్రభుత్వమువారు పిమ్మట సరియైన మార్గమునకువచ్చిరి. అహమ్మదాబాదులో యంత్రాలనూధికారులకును, పనివారికిని అభిప్రాయభేదములు గలిగినపుడు ఇతడు పనివారిపక్షము వహించెను. కొన్ని దినములు బంపాసముండెను. వెంటనే వివాదములు సమసిపోయెను. ఉపవాస మహాత్మ్య మన నిట్టిదిగా!

కాంగ్రెసు-ముస్లిములీగుల తీర్మానముల ప్రకారము సంస్కరణముల నొకపతనని మాంటాగూ గాకిని కోరుచు భారతీయులు అక్షులకొంది పుస్తకములలో సంకేతములజేసి మాంటాగూచెను. వీనిని గమనించి కొంత

సంబంధి
సాదించ

ప్రజలు సంతోషపడవలంబించిరి. పంజాబులోని యధికారులు ప్రభాతక్షితి కిక్కిరియడము మిందిరి. అల్లరులు జరిగెను. తరువాత దయరసేనాని మున్నగు వారి యభ్యుదయముల దేశమును పవిత్రముజేసెను. ఈలోపుగ యధ్యక్షముగి సెను. యధ్యక్షు జరుగుచుండిన కాలమున 5-1-1918 నాడు బాయదుబాగ్ గారు ముసల్మానుల కొనగిన వాగ్దానము చెల్లుబడికాలేదు. ప్రేము, స్వీగ్నా రాష్ట్రములు తుర్కీదేశమునుండి నేరుపయ్యడి గ్రీకులస్వాధీనము చేయబడెను. అరేబియాకును, తుర్కీకిని సంబంధము ప్రేంచినవేయబడెను. తుర్కీ సుల్తానును ఇందుమించుగ వికలాంగునిజేరిరి. భారతము సల్మానుల కాశాభంగముగలిగెను.

సహాయనిరాకరణము

పంజాబులో వధింపబడినవారిలో హిందూవులను, మహమ్మదీయులనుగూడయ్యుండిరి. పంజాబు దురంతములు జరిగిన కొలది మాసములకే కిలాఫతుగూడ యాలాగున విచ్చిన్నమయ్యెను. ఈరెండు సమస్యలు పంజాబు, కిలాఫతు - హిందూమహమ్మదీయసభ్యులకు జీవమునొసంగినవి. కలకత్తాలోగూడన ప్రత్యేకకాంగ్రెసును, నాగపురమునందుగూడన కాంగ్రెసును, ఈ రెండుసమస్యలు తృప్తికరముగ పరిష్కారమగుటకును స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకును ప్రభుత్వంలోటి సహాయనిరాకరణ మవలంబింపవలెనని తీర్మానించెను. ఆ తీర్మానములనుగరించి గాంధీమహాత్ముడును, ఆలీసోదరులును దేశమందంతటను పర్యటనము గావించి మొదలిడిరి. కిలాఫతు సమస్యపరిష్కారమే స్వరాజ్యమునకు మార్గమని గాంధీమహాత్ముడును, స్వరాజ్య సంపాదనమే కిలాఫతు సమస్య పరిష్కారమునకు మార్గమని ఆలీసోదరులును తెలుపుచున్నారు. దీనిని బట్టియే ఆలీసోదరు లెటుల స్వరాజ్యప్రభావముకై యున్విష్టమయ్యుచుండిరో తెలిసికొనవచ్చును. కిలాఫతు ప్రాముఖ్యతను గూర్చి గాంధీ యెట్లు అభిప్రాయపడుచున్నాడో చూడము. “కిలాఫతు సమస్య పరిష్కారమునకు స్వరాజ్యసంపాదనమే సులభ, శీఘ్ర, మార్గము. బాధితులగు తురుష్కులకు సహాయము చేయుటకు భారతీయులు తమకక్షిని విజృంభింప జేసికొనుట యేముఖ్యమార్గము. భారత దేశమునకాలమున ఆదేశమునకు సహాయముజేయుటకు తుర్కీదేశముయొక్కనుభవంపక తప్పదు. పక్షులవారోగినితోడి బీదవానికి సహాయముచేయవలెనన్న, తన పక్షు వారమును తుదయ్యుకొని ప్రయాణించుట దక్కదు రియే మి చేయగలడు? కానినిరాకరణ కేలాటి యవసరమును గానిప్పుడదు. కాంగ్రెసు కార్యక్రమము కిలాఫతు విషయస్థితినితెల్లంపగలగు చాగున నేర్పాటుచేయబడెను.

నిష్పలత్వము

కిలాఫతు సమస్య పరిష్కారమునకును, స్వరాజ్య సంపాదనమునకును తనతో కలసి పనిచేయుచుండిన ఆలీ సోదరులు నిర్బంధింప బడగనే, భయపడెనా? వారిని ప్రభుత్వము వారికి చిక్కించెనా? వాల్తేరులోమాలనా మహమ్మదాలిగారు అరెస్టు చేయబడినను, మహాత్ముడు ప్రేమను వెలుపల అప్పుడే వెళ్ళి యు పన్యాసమిచ్చెను. శాంతిను వహించి యుండిన. అప్పుడే రైలు బండిలో కూర్చొని యంగు ఇండియాకెట్లు వ్రాసెనో చూడుడి. “తాను (మహమ్మదాలి) స్వయముగ శాంతముగ నుండుటయే గాక శక్తికొలది జయప్రదముగ, నితరులయందును శాంతియును నెలకొల్పినట్టియు, సుగుణ సంపన్నుడైనట్టియు మహానీయుని ఒక అహంకార పూరితమగు నధికారి “సత్త్వవర్తన కలిగి శాంతమును కాపాడుట” కని అరెస్టు చేయుట హాద్యముగ నుండలేదా? అక్రమ ప్రభుత్వమునందు సుఖించుచు-చెరసాలయందు దక్క-రావులేదు..... మాలనా మహమ్మదాలిని నిర్బంధించి ప్రభుత్వమువారు కిలాఫతును నిర్బంధించినారు. సోదరు లిరువురును కిలాఫతు ప్రతినిధులు. సోదరుల భావములను తాము నిర్బంధింప బాలకుంజీమని ప్రభుత్వమువా రెట్టుకేలకు కనుగొన గలరు. ఇందుచేత కిలాఫతోద్యమము మరింత తీవ్రగతిన నడచును. సోదరుల శాశ్వతాహములు ప్రతిహిందువులందును, మహమ్మదీయుని యందును నెలకొనును.” కరాచీలో జరిగిన అఖిల భారత కిలాఫతు సభయందు ప్రభుత్వమువారి సేనలోనున్న ము సల్మానులకు దుష్ప్రేరణ గలిగించి తీర్మానమునందు సాల్గాని నందులకుగదా అలీసోదరులు అరెస్టుచేయబడి నేడు కరాచి మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో విచారింపబడుచున్నాడు ! గతవారము నందు తిరునావల్లిలో మహాత్ముడు పర్యటించుచు, ఆలీసోదరుల భావములతో తానేకీర్తింపజేసినయను, ముసల్మాను సైనికులు తమ మతమునకుహానికలిగినప్పుడు ప్రభుత్వమువారికినహాయ మొసగగూడదనియు స్పష్టికరించి చెప్పెను. సమయమున కక్క-అకువచ్చు నట్టిదియె సభ్యులయనబడును. ఇంతయేల, ఆలీసోదరుల కేసుని చారణ ఆతనిని కలవరపెట్టును గూడలేదు. కరాచిలో విచారణ జరుగుచున్నది. మహాత్ముడు నేడు పచ్చిమాంస దేశమున పర్యటన మొనర్చుచున్నాడు.

సాధనములు

బెజవాడలో మార్చి 31-వ ఏప్రిలు 1-వ తేదీలలో గూడిన అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు గాంధీమహాత్ముని మూడేకాససారముగ గావించిన తీర్మానము సఫలీకృతమయ్యెను. సభ్యులుచేరి. రాటుములు నెలకొల్పబడెను. కోటి రూప్యములకన్న యధికముగనే వసూలయ్యెను. ఇక మహాత్ముడు స్వరాజ్యసాధనమునకు ముఖ్యముగ నూచించు మార్గములు రెండుమాత్రమే మిగిలి యున్నవి: ఆ వి ఆ హింస, స్వదేశీ. ఆ తద్వీకరం టి ని స మ న్వ య చేయుచున్నాడు. నిరోధమార్గములు తీవ్రముగనున్నను, ఆహింసనుగూర్చియు, స్వదేశీనిగూర్చియు, కఠినమగు నాదేశముల జేయుచున్నాడు. “(1) కచ్చెకు కాండ్రవివరముగూడ దౌర్భాగమునకు గడంగగూడదు. (2) ఎంతటికీతిగోనైనను హిందూ-ముస్లిముసభ్యులను కాపాడవలయును (3) లంగ్టాతోనైనను తృప్తిపొంది విదేశవస్త్రములను విహేమ్యురింపవలయును.”

ఆహింస

ఆలీసోదరుల అరెస్టుచేయబడినతరువాత అంతటినాయకులు మహమ్మదీయులలోలేవన్నను, గాంధీమహాత్ముడే మహమ్మదీయోద్యమమునుగూడ నడుపుచున్నాడు. అనదేశమునందును, పచ్చిమాంసదేశమునందును, అతనితోగూడ మహమ్మదీయనాయకుని యొకని వెంటబెట్టుకొని పర్యటనమొనర్చుచున్నాడు. కరాచిలో కిలాఫతు నాయకులు సమావేశమగుచు, విని, మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేకముగ నుభయంండి సంజేతమును బంపినాడు. ఆసంజేతమునందు మహమ్మదీయుల కొరకును కిలాఫతు కొరకును పరితాపపడుచు ఆహింసావ్రతప్రాముఖ్యతను మరల మరల ప్రకటించెను. “మనమందఱమును వారి వియోగమునకై నగని ఘోషిలుట యవసరము. సోదరుల నెరుగనివారు మాత్రము విచారమగుటలెయ్యందు. సన్నిహిత ప్రేమాస్పనుల స్థూల దేహము మన నల వీడి నను, ఆ తృప్తి మన తోకే యుండు నని మన మత్రంగంధములు మన మతెల్పుచుండుటలేదా? సోదరుల యాత్మ మనతోనుండుటయేగాక, వారు మనమధ్యనుండి భేద్యమును, అశ్రమ, శక్తియు కలుగజేయుటకంటె, కష్టమునొందుచు నెక్కువ దేశసేవ చేయుచున్నారు. మనలో ననేకు తెప్పినకష్టముల బొందుకొలదిని ఆకామి తాగ్గమును సమీపించినవార మగుచును, మీయుద్యమమును, నాదియేయని భావించితిని. మీలో మహానీయులు తెలిసినటుల, కిలాఫతు అపర్యమైనది. తుదస్థులకొరకు మీరు పోరాడుట

వలన, మీరుత విశ్వాసములోని యాధికృతను, నిర్మలత్వమును సముద్ధరించుటకై మీరు ప్రయత్నించుచున్నాడు. మనయుద్యమము అహింసమీదనే యాధారపడియున్నది. ప్రభుత్వమువారి కట్టుగాక దౌర్భాగమే శత్రువుగుచున్నది. అహింసమూలము మహానాకాక్కాయ కర్మలయందు నిర్మలముగ నుండవలయును. అహింస మీకావశ్యకముగ నుండుటచే నష్ట మేమియునులేదు. మన యహింసా కార్యక్రమములో మనకు పూర్తివిశ్వాసముండవలయును. ఇప్పుడు అగ్రహారుకు ఎక్కుడుకారణము గడు. కాన నిప్పుడే ప్రతిమహాత్మునియును అహింసవలన ఈసంపత్తిగములోపుగ జయుగాంచగలరుని గ్రహింపవలయును.”

స్వదేశీ

మహాత్ముడు స్వదేశీ ప్రాముఖ్యతనుగూర్చి పలు మారు బులుకుచుండును. బట్టులు తగినన్ని లేనపుడు, లంగ్టాతో తృప్తిపడి యుండవలెనని నుదాహరణులను చెప్పెను. బక్షిణ జిల్లాలో నెల్ల చెప్పెను. సామాన్యుగ ననేకులు చెప్పునది యొకటి, చేయునది మరియొకటి. తోడిదేశీయులకు లిఖితపూర్వకముగ బంపిన సంజేతమునం బిట్లుగలను. “నేనే దృష్టాంతరముగ నుండుటకై అట్టోబరు 31 వ తేది వజ్రకై నను, టోపిని, అంగరఖాను తీసివేసి, ఒక్క అంగవస్త్రముతోను, దేశానురక్షణార్థమెప్పుడేని యొకవైగుడ్డతోను నుండును. నేనెమార్పును జేయుటకు కాగణము, నేనే యనుసరింపలేకుండ నలహా నెప్పుడు నిచ్చియుండవలెనను, నేనే మార్గము జూపి విదేశవస్త్రములను విడనాడలేని వారికి యిట్లు చేయుట సులభమని దెలుపుటకునై యున్నది. ఈ విషయము ముఖ విచ్ఛేదముగ నుండుట కవసరము. ముఖ్యముగ మాదేశీయుల (గుజరాతు) నిరాచార దిత భోజనములు గలిగియుండుట దుఃఖనిచ్చుముగ బర్యవేరింపబడుచున్నది. సువర్ణరేఖ పరిసమాప్తి సమీపించు కొలదిని, ఇంకను స్వరాజ్య విరహితముగ నుండుటకూడ మనము దుఃఖములో మునిగియున్నామని బాగుగ కళ్ళకుచున్నది.”

మహాత్మ్యము

మ్యాయండియా పత్రికకు వైవాక్యరత్నము లాశ్చర్యము కలిగించెను. సామాన్యులచే గాంధీమహాత్ముడుగూడ యువదేశించి యుండునని తలచిన పత్రికకు, అశ్చర్యము గలుగరా? లంగ్టా ధరించి వైయుత్తరీయుమలేని గాంధీని ఒక యతివారి పండ్లకిలించుచున్నట్లు మున్న - పత్రిక ప్రత్యక్షమైతే, ఈలాటి ఎక సక్రమ ల కల న, ఎకసక్రమ లాడువారి సంకుచితస్వభావమే ప్రవర్తనమగును గాని గాంధీ మహాత్ముని మహాత్మ్యమునకు కళంకముగలుగదు. వెలుగుచుండు మైత్రువత్తి నెంతకదలింపన నంతప్రకాశమానముగ గణింపబడును. ఇంతయేల! నిరాకరణోద్యమమును సాగించుచుండినటులకు మితవాదులు కొందరు మహాత్ముని యాక్షేపించుచుండినను, బులుగనరడించుకదేని వారి నాక్షేపింపలేదు. మితవాదులనుదేించి ప్రత్యేకముగ ఈసంజేతము జూకె-3-వ తేది యంగు ఇండియా పత్రిక యంట్లు వ్రాసెను: “ప్రియమిత్రులారా, మితవాదులని గృహరింపబడుచుండినవారి మధ్యనెగి? తుల్యమునవలెనను, మీతోటి యభిప్రాయభేదముల గలిగియున్నందులకు నాకు మిక్కిలి విమదము గలుగుచున్నది. పరిస్థితులవలనను, స్వభావమునలనను భారతదేశముగూని యేగొప్పపక్షమునకును నేను సంబంధించిన నాడను గాను. వాదాబాయిశాసోడి, గోఖలే, త్యాగ్జి, మెహతా మున్నగు పేర్లు గాడవారి కత్తివలె యున్విష్టముగ పనిజేయుల యట్టివి. దేశాభ్యుదయముకై పనిచేయుటలో మీరు జాతీయవాదులకన్న వెనుకబడిదవారని నేనంగీకరింపను. గాతీయవాదులకున్నంతపచ్చక, చులుకుదనము, సాండిత్యము మీకుగలను. ఇంకను కొంచెము జాత్రిక నే యుండిన యుండునెమో?”

భాగ్యము

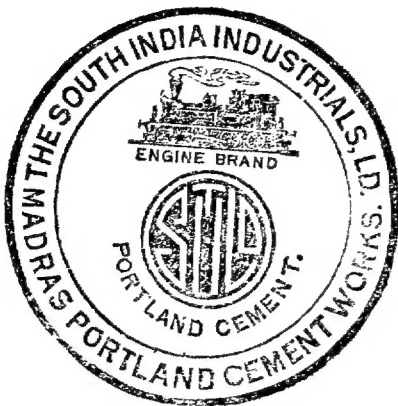
కావుననేగా భారతీయులుగాని భారతీయేరముగా మహాత్ముని స్వభావమును శంకింపబాలకున్నాడు. ప్రభుత్వము వారుజూచ గాంధీమహాత్ముని హృదయ వైర్మల్యమునందు విశ్వాసముగలిగియున్నాడు. మహాత్ముడు అక్కడైతేపురుషువనిఒక్క భారతీయులేగాక ప్రపంచనానులెల్లరునుఅంకిరించుచున్నాడు. సత్యము, ధర్మము, శాంతియు, కళనజీవనము, ఆర్థికగ్రహము, సుధర్మత, చాక వక్రము, మున్నగుగుణము లెన్నియో మహాత్ముని ముఖమునందే తాండవమాడుచుండును. శాంతిస్వభావ మాలని నేత్రకవలములయందే మాల్గ్రిధించి యుండును. విధి విచారము లేక పనిజేయుచుండినను అప్పుడు నిద్రలేచిన పసినిడ్డలేగా నించును. మహాత్ములకుండు లక్షణములెవయో. ప్రపంచమునందు అధర్మము న్యాయించినపుడు అప్పటికప్పుడు మహామహావులు దివ్యమెత్తి దర్శనంస్తాపము నేయుచుండునని ప్రతీతి ప్రతిమతమునందుగలను. ఇట్టిమహానీయుని, మహాత్ముని, కర్మయోగిని అనుదినము సంస్మరించుచు ఆతనిమహాపదేశములు నానింజాలో బెట్టు భాగ్యము భారతీయులకే దక్కినది.

ప్రఖ్యాతిపొందిన మాయొక్క

“బ్రాండ్ పోర్టులాండ్ సిమెంటు”

“ENGINE” BRAND PORTLAND CEMENT

అద్భుత
బట్ట
రైంటు డిపార్టుమెంటులు
హిందూరాజ్యములు
యిత్రోవ్య కంపెనీలు
కంట్రాక్టరులు

మదరాసు కార్పొరేషన్
మదరాసు పోర్టు ట్రస్టు
మునిసిపాలిటీలు
ఇంజనీరింగ్ వారు

మదరాసు విశేషముగా వాడుచున్నారు. ఏలనగా:—

1. మాయొక్క “ఇంజిన్” బ్రాండు పోర్టులాండ్ సిమెంటు శుద్ధమైన మూలకస్తువులతో చేయబడుచున్నది.
2. బ్రిటిష్ స్టాండర్డ్ స్పెసిఫికేషన్ (British Standard Specification) ప్రకారం శుద్ధముగా చేయబడుచున్నది.
3. అనేకరకముల చేయక, ఒక్కరేకము ఎంతవారుగా చేయకయ్యనో అంతవారుగా చేయబడుచున్నది. వైద్యుని కారణముచేత అందఱును దీనినికొని కట్టడములకు వాడుచున్నారు. కట్టడముల బలమి సిమెంటులో ఉన్నదని అందరికిని తెలిసియున్నది.

సిమెంటు తీయునప్పుడు “ఇంజిన్” బ్రాండు అడిగి తీసికొనినయెడల కట్టడములందు ఓలోపములు కలుగ జేరవు. సిమెంటు వాడుటయందు ఏసందేహములు యుండినను మాకు ప్రాసిన వివరము గా వ్రాసు. మా.

ది మదరాసు పోర్టులాండ్ సిమెంటు వర్క్స్

సొంతదారులు:

ది సౌత్ యిండియా యిండస్ట్రియల్స్, లిమిటెడ్

పోర్టు వెట్ట 101, మదరాసు.

THE MADRAS PORTLAND CEMENT WORKS

Proprietors.

THE SOUTH INDIA INDUSTRIALS, LTD.

(8049)

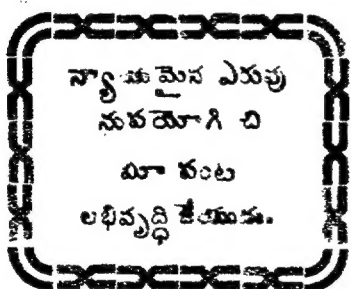
Post Box 101, MADRAS.

International Ad. Service. S-83.

మా ప్రత్యేక పు

ఫర్టిలైజరులను

వడ్లు, చెట్లకు, బొమ్మలు,
ఔంకాయ, పొగాకు
మొదలగు వంటలకు
వండించుటకు
ఉపయోగింపుడు.

సాడి యంక్రములచే
తయారు చేయబడిన
చేతల ఎటువు
ఎముకల పొడి
మొలగు వాటినికూడ
ఉపయోగింపుడు.

ఇతర వివరములకు భరణకు ఈ క్రింది విలాసములకు వ్రాసికొని తెలుసుకును:—

ఇండియన్ ఫర్టిలైజర్స్ లిమిటెడ్.

ట్రీచూరు. (మలబార్ కోస్టు)

INDIAN FERTILISERS, Limited.
TRICHUR. (Malabar Coast)

లేక మనస్సు మద్దూరి చలమయ్య, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా ఎస్. 3 కృష్ణాజిల్లా, బ్యారక, మధురజిల్లా. పి. ఆర్. రామచంద్రరావు, పోర్ట్ నామకల్. టి. ఆర్. రామచంద్రన్, శ్రీవేంకటాచారి, మంగలట్టుజిల్లా. ఆర్. పిల్లలోకాచారి, తిరుచూరు, తంజావూరు జిల్లా. టి. ఎస్. వెంకటేశ్వరయ్య, సవాగంగామం, తిరువల్వేలిజిల్లా. 3014

వనావధినరస్పరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టు
అయిదు పేరెన్టీక గాంచినది. ధర 1-12-0
ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు
పులితముగా పంపబడును. (3978)

విలాసము పి. డి. సావంత్.
నెం 144 ఫననవాడి బొంబాయి.

ప్రకటన

(3120)

మా వద్ద 86 హక్కు పత్రము హక్కు వీ ఆయిల్ ఇంజిన్
అమృతమునకు గలదు. తలయవారు ఈ దిగువ విలాసమునకు
వ్రాసినయెడల యావత్తు విషయములు తెలుసుకును.

తమన వెంకటసర్వేసు అండ్ తమన శ్రీరాములు.
ఏలూరు.

వైద్యరత్న పండిత,
డి. గోపాలాచార్యగారి

జీవామృత

రక్తమును వృద్ధి జేయును
మేహవార నొప్పులను పోగొట్టును
అన్ని విధములగు బలహీనములను ఆణిము
పొందులగులకు మంచిది
గుండెదడను నివారణజేయును
గర్భ కారకములను దగ్ధమును
బాలరకు గర్భిణీలకు సులభము
చనుబాలను వృద్ధిపరచును
మూర్ఖులకు మంచిది
మెదడుకు బలమును గలుగ జేయును
నరములకు శక్తిని హెచ్చించును
విద్యార్థులకు ప్రాణమిత్రము
ప్రాణశక్తిని హెచ్చించును
క్షయరోగులకు మిగుల మంచిది
కాగులకు అమృతము
గుండెకాయకు మిక్కిలి బలము నిచ్చును
ఊడిరితిక్తులకు అధికబలము జేయును
ఉబ్బునరోగులకు మిగుల హితము
కల బుడ్డి 1-3 రూ 0.4-0.
ప్యాకింగు పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
క్యాటలాగు ఉచితము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

41, ఆచారప్పన్ వీధి, జి. టి. మదరాసు.

కంటినిలాసము:—

పండిట్ - మదరాసు.

పాశ్యపు వెంకటాచలపండితుల

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతధనుగు

లోకామయవార

కస్తూరి మాత్రలవలె

సర్వోత్తమమైనదిగాను దివ్యవక్తను
తొలికటి లేదని భారతముగా చెప్పవచ్చును
పిటిలో అక్షరకరమైన యే వస్తువు చేరలేదు
గావున అప్పుడు పుట్టిన శిశువు మొదలుకొని
వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కరకును సంజనములేక
సేవించవచ్చును. ఈ మాత్రలు 8 నుండి 12
రకు తాంబూలములో గాని లేక కట్టి నోటి
లోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన
ఎడల మందము అతర్లము మలబద్ధము చితి
జ్వరము జ్వరము మలేరియాజ్వరము శీతము
వారము, దగ్గు, వడికిము నరముల నొప్పి బల

హీనత ఇంపు ఎంబా ప్లేగు కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక
వ్యాధులను దగ్ధరకు రానియ్యదు. బియ్యగలిగిన వేళ ఉపయో
గించిన తక్షణమే గుణ మిచ్చును. ఒకేసారి కూర్చుండ తల
దిన గుమస్తాను వ్యాపారములు ఉపాధ్యాయము విద్యార్థులు
ఘోషాశ్రమిలు కూడ ఈ మాత్రలను సేవించి గుణమును పొగ
డుచున్నారు. 250 మాత్రలు ౫ల సీసా 1-3 కల ర 0.4-0
ఒక సీసామొదలు 6 సీసాల వరకు పోస్టేజి 0.4-0 ఒకేసా-
6 సీసాలను తెప్పించిన పోస్టేజితో రూ 1-3-0
12 సీసాలు " " 2-18-0
25 సీసాలు " " 5.3-0

అన్ని దుకాణములందు దొరకును

శ్రీ శీతారాఘవ వైద్యశాల

(301-594)

మైసూరు.

కంటి నిలాసము— పండిట్ మైసూరు.

DUNCAN STRATTON & Co.

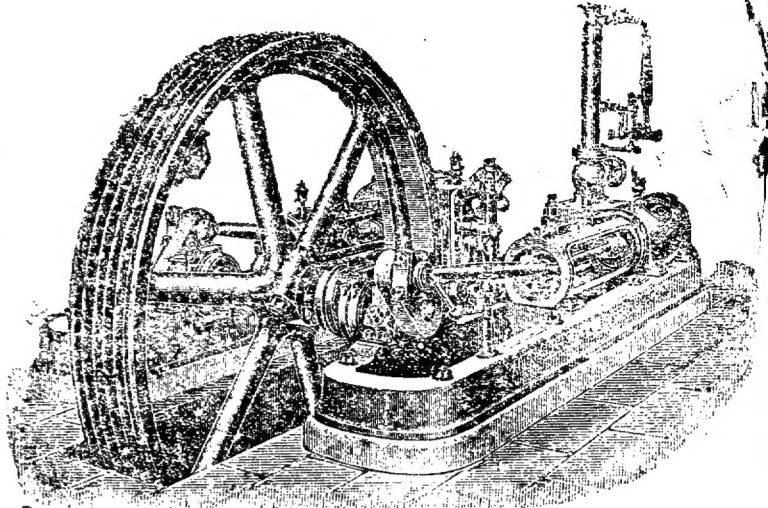
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

(2412)

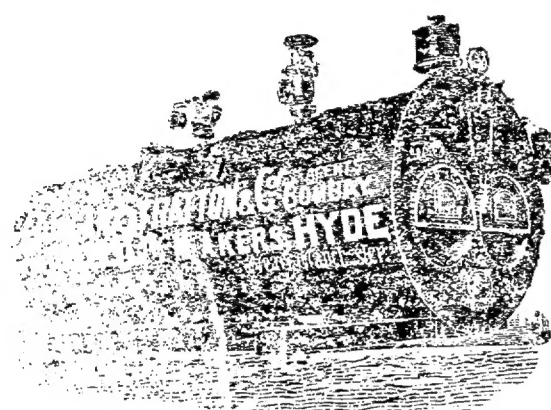
ఎంజనీర్లు, మెషిన్ రి ఇంపోర్టర్లు, 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
కుండును — డయామీటరు
అ. 4. మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యుండును.
స్టీంకోక్కింగు మెషిన్
80 హానులు మొదలు
160 హానుల వరకు కుండును.

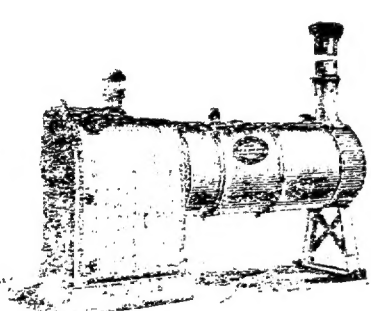

స్ట్రాటన్ స్టీల్ కార్నిష్ బాయిలర్లు.

స్ట్రాటన్ స్టీల్ లంకామెరు బాయిలర్లు.
పొడవు 28 అ. మొదలు 32 అ. వరకు కుండును.

డయామీటరు 6 అ. మొదలు 8 అ. 6 అం వరకు కుండును.
కుండునొంగు మెషిన్ 100 హా. మొ. 250 హా. వరకు కుండును.

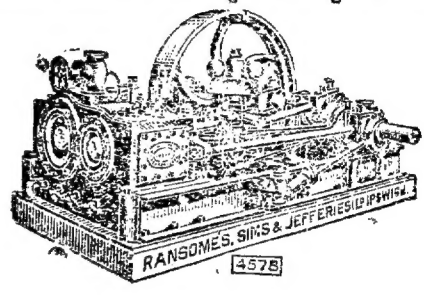
లోకో మోటివ్ బాయిలర్లు.
స్టీముకోక్కింగు మెషిన్ 80 హానులు మొదలు
100 హా. 120 హా. 150 హా. వరకు కుండును.

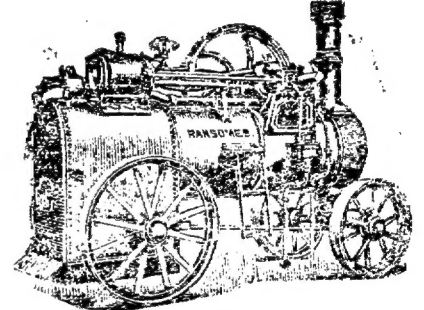
వర్టికల్ బాయిలర్లు.
కుండునొంగు మెషిన్ 80 హానులు మొదలు
100 హానులు వరకు కుండును.

ఈ క్రింద తెలుగుబడిన వాటిని
సప్లయి చేయుదుము.
దూది జిన్నింగు మెషిన్, వాటిసామానులు
దూది వెస్టింగు మెషిన్
దూది ప్రిస్సింగు మెషిన్
దూది పీసింగు మెషిన్
అన్నిరకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల స్టీము బాయిలర్లు
కోల్డ్ ఫ్లవర్ మిల్లింగు మెషిన్
నూనె మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డచేయు మెషిన్
వడ్డు బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి సామా
అన్నిరకముల పంపింగు మెషిన్లను
కాగళ్లు, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కిరసన్ నూనె తీయక ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైట్లను కొరముట్లు
లేకులు ఎలక్ట్రిక్ కోరముట్లు
స్టీలు మెషిన్లు, కప్పింగులు, పెడెస్టల్స్
కాట్ బరన్ అండ్ కాస్టు విరన్ ఫుల్లిలు.
వగయిరా అన్నిరకముల సామానులు.

స్ట్రాట్ బ్రెస్టెడ్ కాంపాండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజినులు.
(కాన్ కుమార్తె మొనమండి పోటో తీయబడినది).
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.

హెన్రీడు కాంపాండు ఎంజినులు.

పోర్టబల్ స్టీము ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము మెషిన్ 120 హానులు గలవి.
కాంపాండు — హెన్రీ, లోక్ మెషిన్ సిలిండరు.
స్టీము మెషిన్ 150 హానులు గలవి.

విజయవాడ, ధర్మలకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక
బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్ట్రాట్ ఇంపోర్టింగు కంపెనీ ప్రాప్రైటరు గారైన
మానేజర్ బాపనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను.

ఆమృతాంజనము అన్ని నోళ్లకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, శైత్యము, పడిశము, రొమ్మపడిశము, తలనెప్పి, వాయువునోళ్లు,
పోట్లు, బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నోళ్లకు దివ్యమృతము.
చక్కని డబ్బీలో సహ కం ద్వా 0—10—0; డబ్బీ 1—3 ద్వా 5—12—0. పోస్టుఖర్చులు కలు.

ఆమృతాంజనం డి.పి. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6. తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

హనుమాన్ బోరక్సు సబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా
కుదుర్చును. ఎస్. రంగనాథంశెట్టి అండ్ సన్స్, మద్రాసు